ЕЦЦЛЕСИАСТИЦУС

Премудрост Исуса Сина Сираховог

ПОГЛАВЉЕ 1

1 Пролог мудрости Исуса, сина Сираховог. Будући да су нам многе и велике ствари предане законом и пророцима, и другима који су следили њихове стопе, због чега Израел треба да буде похваљен за учење и мудрост; и за шта не само да читаоци морају сами да постану вешти, већ и они који желе да науче, могу да извуку корист онима који су изван, како говором тако и писањем: мој деда Исус, када се много предао читању закона , и пророцима, и другим књигама наших отаца, и стекао у томе добро расуђивање, такође је био привучен да напише нешто што се тиче учења и мудрости; са намером да они који желе да уче, и који су зависни од ових ствари, могу много више да профитирају у животу по закону. Дозволите ми да вас молим да је прочитате са наклоношћу и пажњом, и да нам опростите, при чему се може чинити да нам недостају неке речи, које смо се потрудили да протумачимо. Јер исте ствари изговорене на јеврејском и преведене на други језик немају у себи исту снагу: и не само ове ствари, него и сам закон, и пророци, и остале књиге, немају малу разлику, када говоре се на свом језику. Јер, у осмој и тридесетој години, када сам дошао у Египат, када је Еуергет био краљ, и остао тамо неко време, нашао сам књигу немало учења: зато сам сматрао да је најпотребније да уложим мало марљивости и труда да је протумачим; користећи велику будност и вештину у том простору да књигу приведу крају, и изнесу је и њима, који су у страној земљи вољни да уче, припремљени пре на начин да живе после закона. Сва мудрост долази од Господа и с њим је заувек.
2 Ко може да изброји песак морски и капи кише и дане вечне?
3 Ко може сазнати висину неба и ширину земље, и дубину и мудрост?
4 Мудрост је створена пре свега, а разум разборитости од века.
5 Реч Божија Свевишње је извор мудрости; и путеви њени су заповести вечне.
6 Коме се открио корен мудрости? или ко је познавао њене мудре савете?
7 Коме је откривено знање мудрости? а ко је разумео њено велико искуство?
8 Постоји један мудар и кога се треба бојати, Господ седи на свом престолу.
9 Створио ју је и видео је, и избројао је, и излио је на сва своја дела.
10 Она је са сваким телом по дару његовом, и дао ју је онима који га љубе.
11 Страх Господњи је част, и слава, и весеље, и венац радости.
12 Страх Господњи чини весело срце и даје радост и весеље и дуг живот.
13 Ко се боји Господа, на крају ће му добро доћи, и наћи ће милост у дан смрти.
14 Бојати се Господа почетак је мудрости, и створена је са вернима у утроби.
15 Она је изградила вечни темељ са људима, и остаће са њиховим потомством.
16 Страх од Господа је пунина мудрости и пуни људе својим плодовима.
17 Она пуни њихов дом пожељним стварима, а бербе својим прирастом.
18 Страх Господњи је венац мудрости, који даје мир и савршено здравље да цвета; обоје су дарови Божији; и увећава њихову радост што га воле.
19 Мудрост рађа вештину и знање разумевања стајања, и уздиже оне који је држе у част.
20 Корен мудрости је страх од Господа, а гране њене су дуг живот.
21 Страх Господњи одгони грехе, а где је присутан, одврати гнев.
22 Бесни човек се не може оправдати; јер ће сила гнева његова бити уништење.
23 Стрпљив човек ће једно време тргати, а после ће му никнути радост.
24 Он ће неко време скривати своје речи, и усне многих ће објавити његову мудрост.
25 Параболе знања су у ризницама мудрости, а побожност је одвратна грешнику.
26 Ако желиш мудрост, држи заповести, и Господ ће ти је дати.
27 Јер је страх Господњи мудрост и поука, а вера и кротост су му наслада.
28 Не веруј страху Господњем када си сиромашан, и не прилази му с двоструким срцем.
29 Не буди лицемер у очима људи, и добро пази шта говориш.
30 Не узноси се, да не паднеш и не осрамотиш своју душу, и тако Бог открије твоје тајне и баци те усред скупштине, јер ниси у истини дошао у страх Господњи, него у своје срце пуна је преваре.

ПОГЛАВЉЕ 2

1 Сине мој, ако дођеш да служиш Господу, припреми душу своју за искушење.
2 Исправи своје срце и стално трпи и не жури у време невоље.
3 Прилепи се за њега и не удаљуј се, да би се умножио на свом последњем крају.
4 Све што ти се донесе, узми весело и буди стрпљив када се промениш у ниско стање.
5 Јер злато се искушава у огњу, а угодни људи у пећи невоље.
6 Веруј у њега, и он ће ти помоћи; уреди свој пут и уздај се у њега.
7 Ви који се бојите Господа, очекујте милост његову; и не иди у страну да не паднеш.
8 Ви који се бојите Господа, верујте му; и твоја награда неће пропасти.
9 Ви који се бојите Господа, надај се добру и вечној радости и милости.
10 Погледај генерације старе и види; да ли се икада уздао у Господа и био посрамљен? или је ко остао у страху његовом и био остављен? или кога је он икада презрео, који га је позвао?
11 Јер је Господ пун сажаљења и милости, дуготрпљив и веома сажаљен, и опрашта грехе, и спасава у време невоље.
12 Тешко срцима уплашеним и слабим рукама и грешнику који иде на два пута!
13 Тешко ономе ко је малодушан! јер не верује; зато се неће бранити.

14 Тешко вама који сте изгубили стрпљење! а шта ћете учинити када вас Господ посети?
15 Они који се боје Господа неће бити непослушни његовој Речи; и који га љубе одржаће путеве његове.
16 Они који се боје Господа тражиће оно што је добро, што је њему угодно; и који га љубе испуниће се закона.
17 Они који се боје Господа припремиће своја срца и понизиће своје душе пред њим,
18 Рекавши: Пашћемо у руке Господње, а не у руке људима, јер какво је величанство његово, таква је и милост његова.

ПОГЛАВЉЕ 3

1 Чујте ме свог оца, децо, и учините после тога, да будете сигурни.
2 Јер Господ је дао част оцу над децом, и потврдио власт мајке над синовима.
3 Ко поштује оца, чини омирење за своје грехе:
4 А ко поштује мајку своју је као онај који скупља благо.
5 Ко поштује свог оца, радоваће се својој деци; и када се моли, биће услишан.
6 Ко поштује свог оца, имаће дуг живот; а ко је послушан Господу биће утеха својој мајци.
7 Ко се боји Господа, поштоваће свог оца и служиће својим родитељима као својим господарима.
8 Поштуј свог оца и мајку и речју и делом, да би од њих дошао благослов на тебе.
9 Јер благослов оца утврђује куће деце; али клетва мајке руши темеље.
10 Не хвали се срамотом оца свога; јер срамота оца твога није ти слава.
11 Јер слава човека је од части његовог оца; а мајка у срамоти је срамота деци.
12 Сине мој, помози свом оцу у његовим годинама и не жалости га док је жив.
13 И ако његов разум закаже, будите стрпљиви с њим; и не презири га када си у пуној снази.
14 Јер олакшање твоме оцу неће бити заборављено, и уместо грехова биће додато да те изгради.
15 У дан невоље твоје сећаће се; и греси твоји ће се истопити, као лед на лепом топлом времену.
16 Ко напушта оца је као богохулник; а ко гневи мајку своју проклет је: од Бога.
17 Сине мој, настави са својим послом кротко; па ћеш бити вољен од онога који је одобрен.
18 Што си већи, то си понизнији, и наћи ћеш милост пред Господом.
19 Многи су на висини и славни, а кроткима се откривају тајне.
20 Јер је моћ Господња велика, и славан је од понизних.
21 Не тражи ствари које су претешке за тебе, нити тражи оно што је изнад твоје снаге.
22 Али оно што ти је заповеђено, размисли о томе са страхопоштовањем, јер није потребно да својим очима гледаш оно што је у тајности.
23 Не буди радознао у непотребним стварима: јер ти се показује више ствари него што људи разумеју.
24 Јер многи су обманути својим испразним мишљењем; и зла сумња је поништила њихов суд.
25 Без очију ћеш желети светлост: не исповедај, дакле, знање које немаш.
26 Тврдоглаво срце ће најзад поднети зло; и ко воли опасност у њој ће погинути.
27 Тврдоглаво срце биће оптерећено тугом; и безбожник ће гомилати грех на грех.
28 У казни охолих нема лека; јер се у њему укоренила биљка зла.
29 Срце разумног разумеће параболу; а пажљиво ухо је жеља мудрог човека.
30 Вода ће угасити пламени огањ; и милостиња чини омирење за грехе.
31 А онај ко узвраћа добрим потезима, сећа се онога што може доћи после; а кад падне, наћи ће ослонац.

ПОГЛАВЉЕ 4

1 Сине мој, не заваравај сиромашнима за његов живот, и немој убоге очи дуго чекати.
2 Не жалости гладну душу; нити изазивати човека у невољи.
3 Не додај више невоље срцу које је узнемирено; и одгађајте да не дате ономе коме је потребно.
4 Не одбијајте молбу унесрећених; нити одврати лице своје од сиромаха.
5 Не одврати своје око од убогог и не дај му повода да те проклиње;
6 Јер ако те прокуне у горчини своје душе, његова ће се молитва услишити онога који га је створио.
7 Заљуби се у скупштину и сагни главу пред великим човеком.
8 Нека те не узнемирава да приклониш ухо своје сиромаху и да му пријатељски одговориш са кроткошћу.
9 Избави онога ко пати од насилника; и не буди малодушан кад седиш на суду.
10 Буди као отац сироти, а уместо мужа мајци њиховој; тако ћеш бити као син Свевишњега, и он ће те волети више него мајка твоја.
11 Мудрост уздиже своју децу и држи оне који је траже.
12 Ко је воли, воли живот; и они који је траже рано биће испуњени радошћу.
13 Ко је држи, наследиће славу; и где год она уђе, Господ ће благословити.
14 Они који јој служе служиће Светом, а оне који је љубе Господ воли.
15 Ко чује за њу, судиће народима, а онај ко је слуша, живеће сигурно.
16 Ако јој се неко посвети, он ће је наследити; и његова генерација ће је држати у поседу.
17 Јер ће најпре ходати с њим кривим путевима, и навући на њега страх и страх, и мучити га својом дисциплином, док се не поузда у његову душу и не искуша га својим законима.
18 Тада ће се она вратити правим путем к њему, и утешиће га, и откриће му своје тајне.
19 Али ако погреши, она ће га напустити и предати његовој властитој пропасти.
20 Пази на прилику и чувај се зла; и не стиди се кад се тиче душе своје.
21 Јер постоји срамота која доноси грех; и постоји срамота која је слава и милост.
22 Не примај никога против своје душе, и нека те страхопоштовање никога не нанесе.

23 И не уздржи се да говориш, када постоји прилика да чиниш добро, и не скривај своју мудрост у њеној лепоти.
24 Јер по говору ће се спознати мудрост, а учење по речима језика.
25 Ни у ком случају не говорите против истине; али стиди се грешке свог незнања.
26 Не стиди се да признаш своје грехе; а не силом ток реке.
27 Не претварај се у потчињеницу безумном човеку; нити прихвати личност моћног.
28 Бори се за истину до смрти, и Господ ће се борити за тебе.
29 Не буди пренагљен у језику свом, а у делима својим млитавим и безобзирним.
30 Не буди као лав у својој кући, нити луди међу својим слугама.
31 Нека се твоја рука не испружи да прими, и да се затвори када требаш да вратиш.

ПОГЛАВЉЕ 5

1 Не усмеравај своје срце на своја добра; и реци не, имам довољно за свој живот.
2 Не следи свој ум и своју снагу да ходиш путевима свог срца:
3 И не говори: ко ће ме контролисати због мојих дела? јер ће Господ сигурно осветити твоју гордост.
4 Не говорите: згрешио сам, и шта ми се зла догодило? јер је дуготрпељив Господ, он те никако неће пустити.
5 Што се тиче помирења, немој без страха додати грех греху:
6 И не реци да је велика милост Његова; умириће се због мноштва грехова мојих, јер од њега долази милост и гнев, и гнев његов почива на грешницима.
7 Не чекај да се обратиш Господу, и не одлажи из дана у дан, јер ће изненада изаћи гнев Господњи, и у својој сигурности ћеш бити уништен, и пропасти у дан освете.
8 Не окрећи своје срце неправедно стеченим добрима, јер ти неће користити у дан несреће.
9 Не вејте сваки ветар и не идите на сваки пут, јер тако ради грешник који има двоструки језик.
10 Буди постојан у свом разуму; и нека буде иста реч твоја.
11 Будите брзи да чујете; и нека твој живот буде искрен; и са стрпљењем дајте одговор.
12 Ако имаш разума, одговори ближњем свом; ако не, стави руку на своја уста.
13 Част и срамота се причају, а језик је човеков пад.
14 Не зови се шаптачем, и не вребај својим језиком;
15 Не будите у незнању ни о једној ствари у великој или малој ствари.

ПОГЛАВЉЕ 6

1 Уместо пријатеља не постани непријатељ; јер ћеш тиме наследити зло име, срамоту и срамоту; тако ће и грешник који има двоструки језик.
2 Не величај се у савету свог срца; да се душа твоја не растргне као бик који сам лута.
3 Појешћеш лишће своје, и изгубићеш плод свој, и оставити се као суво дрво.
4 Зла душа ће уништити онога ко га има, и учиниће да буде подсмеван непријатељима својим.
5 Слатки језик ће умножити пријатеље, а језик који говори лепо ће повећати љубазне поздраве.
6 Будите у миру са многима, али имајте само једног саветника од хиљаду.
7 Ако желиш да нађеш пријатеља, докажи га прво и не жури да му приписујеш признање.
8 Јер неки човек је пријатељ за своју прилику и неће остати у дану твоје невоље.
9 И ту је пријатељ, који је окренут непријатељству, и свађа ће открити твоју срамоту.
10 Опет, неки пријатељ је друг за столом и неће остати у дану твоје невоље.
11 Али у твом благостању он ће бити као ти, и биће храбар над твојим слугама.
12 Ако се понизиш, он ће бити против тебе, и сакриће се од твога лица.
13 Одвоји се од својих непријатеља и пази на своје пријатеље.
14 Веран пријатељ је јака одбрана, а ко је нашао таквог, нашао је благо.
15 Верном пријатељу се ништа не може супротставити, а његова изврсност је непроцењива.
16 Веран пријатељ је лек живота; и они који се боје Господа наћи ће га.
17 Ко се боји Господа, добро ће усмерити своје пријатељство, јер какав је он, такав ће му бити и ближњи.
18 Сине мој, скупљај поуке од младости своје, тако ћеш наћи мудрост до старости своје.
19 Дођи к њој као к оној која оре и сеје, и чекај њене добре плодове, јер се нећеш много трудити око ње, него ћеш ускоро јести од њених плодова.
20 Она је веома непријатна неученим: ко је неразуман, неће остати с њом.
21 Она ће лећи на њега као моћни камен искушења; и он ће је одбацити од себе пре него што прође.
22 Јер мудрост је по имену њеном, и она се многима не јавља.
23 Послушај, сине мој, прими мој савет и не одбијај мој савет,
24 И стави своје ноге у њене окове и свој врат у њен ланац.
25 Пригни раме и носи је, и не тугуј се оковима њеним.
26 Дођи к њој свим својим срцем и чувај путеве њене свом снагом својом.
27 Тражи и тражи, и биће ти позната; и кад је ухватиш, не пусти је.
28 Јер на крају ћеш наћи њен одмор, и то ће бити окренуто твојој радости.
29 Тада ће ти њени окови бити јака одбрана, а окови њени хаљина славе.
30 Јер има златан украс на њој, а врпце су јој пурпурне чипке.
31 Обући ћеш је као одећу части, и ставићеш је око себе као венац радости.
32 Сине мој, ако хоћеш, бићеш поучен; и ако се обратиш свом уму, бићеш разборит.
33 Ако волиш да чујеш, добићеш разум, и ако пригнеш ухо, бићеш мудар,
34 Станите у мноштву старешина; и прилепи се за онога ко је мудар.

35 Будите спремни да чујете сваку побожну беседу; и нека те параболе разума не измакну.
36 И ако видиш човека разумног, приђи му на време, и нека твоја нога носи степенице његових врата.
37 Нека твој ум буде на уредбама Господњим и непрестано размишљај о његовим заповестима: он ће утврдити твоје срце и дати ти мудрост по твојој жељи.

ПОГЛАВЉЕ 7

1 Не чини зло, па ти неће бити зла.
2 Одступи од неправедника, и безакоње ће се одвратити од тебе.
3 Сине мој, не сеј по браздама неправде, и нећеш их пожњети седмоструко.
4 Не тражите од Господа превласт, ни од цара часног стола.
5 Не оправдавај се пред Господом; и не хвали се својом мудрошћу пред царем.
6 Не тражите да будете судија, јер нисте у стању да однесете безакоње; да се у било које време не уплашиш личности силног, камена спотицања на путу твоје праведности.
7 Не вређај се против мноштва у граду, и тада се нећеш бацити међу народ.
8 Не вежите један грех на други; јер у једном нећеш бити некажњен.
9 Не говори, Бог ће погледати на мноштво мојих приноса, и када принесем Богу Свевишњем, он ће то прихватити.
10 Не буди малодушан када се молиш и не занемаруј милостињу.
11 Нико се не смеј презиру у горчини своје душе, јер постоји онај који понизује и узноси.
12 Не смишљај лаж против брата свога; ни пријатељу своме.
13 Не изговарајте никакве лажи, јер обичај није добар.
14 Не говори много речи у мноштву старешина и не брбљај много када се молиш.
15 Не мрзите напоран рад, ни сточарство, које је Свевишњи одредио.
16 Не убрајај се међу мноштво грешника, али запамти да гнев неће дуго трајати.
17 Понизи се веома, јер је освета безбожника ватра и црви.
18 Не мењај пријатеља ни за какво добро; ни веран брат за злато офирско.
19 Не одричи се мудре и добре жене, јер је њена милост изнад злата.
20 Док твој слуга ради истински, не чини му зло, ни најамнику који се потпуно предаје за тебе.
21 Нека твоја душа воли доброг слугу и не одузимај му слободу.
22 Имаш ли стоку? припази на њих, и ако ти буду на корист, задржи их код себе.
23 Имаш ли деце? упути их и сагни им врат од младости њихове.
24 Имаш ли кћери? пази на њихово тело и не показуј да се радује њима.
25 Удај се за своју ћерку и тако ћеш обавити велику ствар, али дај је разумном човеку.
26 Имаш ли жену по свом уму? не остављај је, али се не предај лакој жени.
27 Поштуј оца свог свим срцем својим и не заборави туге своје мајке.
28 Сети се да си од њих рођен; и како им можеш надокнадити оно што су учинили за тебе?
29 Бој се Господа свом душом својом, и поштуј свештенике његове.
30 Љуби онога који те је створио свом снагом својом и не остављај његове слуге.
31 Бојте се Господа и поштујте свештеника; и дај му део његов, како ти је заповеђено; првине, и принос за преступ, и дар плећа, и жртву освећења, и првине светих ствари.
32 И пружи руку своју ка сиромасима, да се твој благослов усаврши.
33 Дар има милост у очима сваког живог човека; а мртви га не задржавају.
34 Не пропустите да будете с онима који плачу, и тужите с онима који тугују.
35 Не касни да посетиш болесне, јер ће те то учинити вољеним.
36 Шта год да узмеш у руке, запамти крај, и никада нећеш погрешити.

ПОГЛАВЉЕ 8

1 Не бори се са моћним човеком да му не паднеш у руке.
2 Не завади се с богаташем, да те не надвлада, јер је злато многе уништило, и изопачила срца краљева.
3 Не препирите се са човеком који је пун језика и не гомилајте дрва на његову ватру.
4 Не шали се са грубим човеком, да се твоји преци не би осрамотили.
5 Не прекори човека који се окреће од греха, него запамти да смо сви достојни казне.
6 Не обешчашћуј човека у старости, јер и неки од нас старе.
7 Не радуј се што је твој највећи непријатељ мртав, него запамти да сви ми умиремо.
8 Не презри говор мудрих, већ се упознај са њиховим пословицама, јер ћеш од њих научити поуку и како да с лакоћом служиш великим људима.
9 Не пропуштајте говор старешина, јер су и они учили од својих очева, и од њих ћеш се научити разумевању и давати одговоре колико је потребно.
10 Не пали угљевље грешника, да не будеш спаљен пламеном његовог огња.
11 Не устани у гневу због присуства повријеђене особе, да те не би заглавио у твојим речима
12 Не позајмљуј ономе ко је јачи од тебе; јер ако га позајмиш, рачунај то али изгубљено.
13 Не буди јемство изнад своје моћи, јер ако јеси, побрини се да платиш.
14 Не иди на суд са судијом; јер ће му судити по части његовој.
15 Не иди путем са храбрим човеком, да ти се не наљути, јер ће чинити по својој вољи, а ти ћеш пропасти с њим због његове лудости.
16 Не свађај се са гневним човеком и не иди с њим на самотно место, јер је крв као ништа у његовим очима, и где нема помоћи, он ће те збацити.
17 Не саветујте се са безумним; јер не може да држи савет.

18 Не чини тајне ствари пред странцем; јер не знаш шта ће родити.
19 Не отварај своје срце сваком човеку, да ти не узврати лукавством.

ПОГЛАВЉЕ 9

1 Не буди љубоморан на жену свог недра и не учи је злу лекцију против себе.
2 Не дај своју душу жени да стане на твоју имовину.
3 Не састајај се са блудницом, да не упаднеш у њене замке.
4 Не користи се много у друштву жене која је певачица, да не будеш захваћен њеним покушајима.
5 Не гледај на слушкињу, да не паднеш на оно што је драгоцено у њој.
6 Не дај своју душу блудницама, да не изгубиш наследство своје.
7 Не осврћи се око себе на улицама града, нити лутај по његовом усамљеном месту.
8 Одврати око своје од лепе жене и не гледај на туђу лепоту; јер су многи били преварени лепотом жене; јер се тиме љубав распламсава као огањ.
9 Не седи никако са женом другог човека, нити седи с њом у наручју, и не троши свој новац с њом на вино; да се твоје срце не би приклонило њој и тако због своје жеље не паднеш у пропаст.
10 Не остављајте старог пријатеља; јер ново није упоредиво с њим: нови пријатељ је као ново вино; кад остари, са задовољством ћеш га пити.
11 Не завиди на слави грешника, јер не знаш шта ће бити његов крај.
12 Не уживајте у ономе што безбожници воле; али запамтите да они неће остати некажњени до свог гроба.
13 Држи се даље од човека који има моћ да убије; тако да не сумњаш у страх од смрти; и ако му дођеш, не криви да ти не одузме живот одмах: сети се да идеш усред замки, и да ходаш по зидинама града.
14 Што ближе можеш, погоди свог ближњег и посаветуј се са мудрима.
15 Нека твој говор буде с мудрима, и сва твоја комуникација у закону Свевишњега.
16 И нека праведници једу и пију с тобом; и нека је слава твоја у страху Господњем.
17 За руку мајстора дело ће бити похваљено, а мудри владар народа за свој говор.
18 Човек болесног језика опасан је у свом граду; а ко је пренагљен у свом говору биће омражен.

ПОГЛАВЉЕ 10

1 Мудар судија ће поучити свој народ; а влада разборитог човека добро је уређена.
2 Као што је он сам судија народа, такви су и његови службеници; и какав је човек владар града, такви су сви који у њему живе.
3 Немудри краљ уништава свој народ; али разборитошћу оних који су на власти град ће бити насељен.
4 Власт земље је у руци Господњој, и он ће у своје време поставити над њом онога што је корисно.
5 У Божјој је руци благостање човека, и на личност писара положиће своју част.
6 Не подноси мржњу према ближњем за сваку неправду; и не чини ништа штетним поступцима.
7 Охолост је мрска пред Богом и људима, и једним и другим чини се безакоње.
8 Због неправедних поступака, повреда и богатства стеченог преваром, краљевство се преноси из једног народа у други.
9 Зашто се земља и пепео поносе? Нема зле ствари од похлепног човека: јер такав даје своју душу на продају; јер док је жив избацује црева своја.
10 Лекар одсече дугу болест; а ко је данас краљ сутра ће умрети.
11 Јер кад човек умре, наследиће гмизавце, звери и црве.
12 Почетак гордости је када се неко удаљи од Бога, а његово срце се одврати од свог Творца.
13 Јер гордост је почетак греха, и онај ко је има излиће гадост; и зато је Господ на њих довео чудне несреће и потпуно их збацио.
14 Господ је збацио престоле охолих кнезова и поставио кротке на њихово место.
15 Господ је ишчупао корење охолих народа и засадио понизне на њихово место.
16 Господ је срушио земље незнабожаца и уништио их до темеља земље.
17 Одвео је неке од њих и уништио их, и учинио је да њихов спомен нестане са земље.
18 Охолост није створена за мушкарце, нити јарки гнев за оне који су рођени од жене.
19 Они који се боје Господа сигурно су семе, а они који га љубе честито је биље; они који преступе заповести су варљиво семе.
20 Међу браћом је частан онај који је поглавар; тако и они који се боје Господа у очима његовим.
21 Страх Господњи иде испред стицања власти, а грубост и гордост је њихово губљење.
22 Било да је богат, племенит или сиромашан, њихова слава је страх од Господа.
23 Није прикладно презирати сиромаха који има разума; нити је згодно величати грешног човека.
24 Великани, судије и властодршци биће поштовани; али зар нема од њих већег од онога који се боји Господа.
25 Слуги који је мудар служиће слободни, а онај који има знање неће се љутити када се поправи.
26 Не буди мудар у свом послу; и не хвали се у време невоље своје.
27 Бољи је онај који се труди и у свему обилује, него онај који се хвали, а нема хлеба.
28 Сине мој, прослави душу своју у кротости и дај јој част по достојанству.
29 Ко ће оправдати онога ко греши својој души? и ко ће почастити онога ко обешчасти свој живот?
30 Сиромах је почашћен због своје вештине, а богат човек је почаствован због свог богатства.
31 Ко се части у сиромаштву, колико више у богатству? а ко је нечастиви у богатству, колико више у сиромаштву?

ПОГЛАВЉЕ 11

1 Мудрост подиже главу ниског степена и чини га да седи међу великим људима.

2 Не похваљуј човека због његове лепоте; нити се гнушају човека због његовог спољашњег изгледа.
3 Пчела је мала међу таквима као мува; али њен плод је главни слатки.
4 Не хвали се својом одећом и одећом, и не узноси се у дан части, јер су дела Господња дивна, а дела његова међу људима скривена су.
5 Многи краљеви су седели на земљи; а онај о коме се никад није мислило носио је круну.
6 Многи моћници су били веома осрамоћени; а часни предати у туђе руке.
7 Не окривљуј пре него што испиташ истину: прво схвати, а онда укори.
8 Не одговарај пре него што чујеш узрок: нити прекидај људе усред њиховог разговора.
9 Не бори се у ствари која те се не тиче; и не седи на суду са грешницима.
10 Сине мој, не мешај се у многе ствари: јер ако се много мешаш, нећеш бити невин; а ако идеш за њим, нећеш добити, нити ћеш се избећи бекством.
11 Постоји онај који се труди, и мучи се, и жури, и утолико више заостаје.
12 Опет, постоји други који је спор и који му је потребна помоћ, који нема способности и пун је сиромаштва; ипак га је око Господње добро погледало и подигло га из ниског стања његова,
13 И подигао главу од беде; тако да су му се многи који су то видели дивили.
14 Благостање и невоље, живот и смрт, сиромаштво и богатство, долазе од Господа.
15 Премудрост, знање и разумевање закона су од Господа; љубав и пут добрих дела су од њега.
16 Заблуда и тама су имали свој почетак заједно са грешницима, и зло ће остарити са онима који се тиме хвале.
17 Дар Господњи остаје код побожних, а његова наклоност доноси благостање заувек.
18 Постоји онај који се богати својом опрезношћу и штипањем, и ово је његов део награде:
19 Пошто он каже: „Нашао сам починак, и сада ћу стално јести од свог добра; а ипак не зна које ће време доћи на њега, и да мора то оставити другима и умрети.
20 Буди постојан у свом савезу, и буди у њему упућен, и остари у свом делу.
21 Не чудите се делима грешника; али се уздај у Господа и остани у труду своме, јер је лако у очима Господа нагло обогатити сиромаха.
22 Благослов Господњи је у награди побожнима, и он изненада процвета свој благослов.
23 Не говори: Каква је корист од моје службе? и шта ћу ја имати од сада?
24 Опет, не говорите: Имам доста и поседујем много ствари, и какво ћу зло имати после?
25 У дан благостања заборавља се невоља, а у дан невоље нема више сећања на благостање.
26 Јер је лако Господу у дан смрти наградити човека према његовим путевима.
27 Једночасовна невоља чини да човек заборави на задовољство, а на крају ће се открити његова дела.
28 Никога не судите благословеним пре његове смрти, јер ће се човек познати у својој деци.
29 Не уводи свакога у своју кућу, јер варалица има много возова.
30 Као што је јаребица узета и држана у кавезу, тако је срце гордог; и као шпијун, пази на твој пад:
31 Јер он засједа, и претвара добро у зло, и у стварима достојним хвале свалиће на тебе кривицу.
32 Од искре огњене запали се гомила угља, и грешник чека крв.
33 Чувајте се несташног човека, јер он чини зло; да не нанесе на тебе вечну мрљу.
34 Прими странца у своју кућу, и он ће те узнемиравати и избацити те из своје.

ПОГЛАВЉЕ 12

1 Кад хоћеш да чиниш добро знај коме то чиниш; па ћеш бити захвалан за своје благодети.
2 Учини добро побожном човеку, и наћи ћеш награду; и ако не од њега, а од Свевишњег.
3 Не може доћи добро ономе ко је увек заокупљен злом, нити ономе ко не даје милостињу.
4 Дај побожном човеку, а грешнику не помози.
5 Учини добро ономе који је понизан, али не дај безбожнику; задржи свој хлеб и не дај му га, да те тиме не би надвладао, јер ћеш иначе добити двоструко више зла за све добро које имаш. учињено њему.
6 Јер Свевишњи мрзи грешнике, и осветиће се безбожницима, и чува их од силног дана њихове казне.
7 Дајте добрима, а не помозите грешнику.
8 Пријатељ се не може упознати у благостању, а непријатељ се не може сакрити у невољи.
9 У човековом благостању непријатељи ће бити ожалошћени, али у његовој невољи чак ће и пријатељ отићи.
10 Никада не веруј свом непријатељу, јер као што гвожђе хрђа, тако је и његова злоћа.
11 Иако се понизи и чучне, ипак добро пази и чувај га се, и бићеш према њему као да си обрисао огледало, и знаћеш да његова рђа није сасвим обрисана.
12 Не стављај га поред себе, да не би устао на твоје место, кад те збаци; нити нека ти седи здесна, да не би покушао да заузме твоје место, а ти се на крају сетиш мојих речи и не будеш убоден њима.
13 Ко ће сажалити заповедника кога змија уједе или било кога од оних који се приближавају дивљим зверима?
14 Дакле, ко ће се сажалити код грешника и оскврнити се с њим у гресима својим?
15 Неко време ће остати с тобом, али ако почнеш да падаш, неће остати.
16 Непријатељ слатко говори својим уснама, али у срцу свом замишља како да те баци у јаму: плакаће очима, али ако нађе прилику, крвљу се неће наситити.
17 Ако те невоља задеси, тамо ћеш прво наћи њега; и иако се претвара да ти помаже, ипак ће те поткопати.
18 Он ће одмахнути главом, пљескаће рукама, много ће шапутати и промениће своје лице.

ПОГЛАВЉЕ 13

1 Ко се дотакне смоле, њиме ће се оскврнити; и ко има заједништво са охолим човеком биће сличан њему.
2 Не оптерећуј се изнад своје моћи док си жив; и немој имати заједништва са моћнијим и богатијим од тебе;

јер како се слажу котлић и земљани лонац? јер ако се једно о друго удари, биће сломљено.
3 Богаташ је погрешио, а ипак прети: сиромашнима се чини неправда, и он такође мора да моли.
4 Ако му будеш на корист, он ће те искористити, али ако немаш ништа, оставиће те.
5 Ако имаш нешто, он ће живети с тобом, да, он ће те оголити, и неће му бити жао.
6 Ако му затребаш, он ће те преварити, осмехнути ти се и полагати наду; лепо ће ти говорити и рећи: Шта хоћеш?
7 И срамотиће те својим јелима, све док те двапут или три пута не осуши, и на крају ће ти се смејати да се презире после, кад те види, оставиће те и одмахнуће ти главом.
8 Чувај се да не будеш преварен и оборен у својој радости.
9 Ако те позове моћни човек, повуци се, па ће те он утолико више позвати.
10 Не притискај га, да не будеш враћен; стани недалеко, да не будеш заборављен.
11 Не чини се једнаким њему у говору и не веруј његовим многобројним речима, јер ће те он искушавати много комуникације, а осмехујући ти се извући ће твоје тајне:
12 Али окрутно ће покрити твоје речи, и неће поштедети да ти науди и да те стави у тамницу.
13 Посматрајте и добро пазите, јер ходите у опасности од свог збацивања: када чујете ове ствари, пробудите се у сну.
14 Љуби Господа целог свог живота и призивај га за своје спасење.
15 Свака звер воли себи сличне, и сваки човек воли ближњега свога.
16 Свако тело се слаже према врсти, и човек ће се прилепити за своје сличне.
17 Какво заједништво има вук са јагњетом? па грешник са побожним.
18 Какав договор постоји између хијене и пса? а какав мир између богатих и сиромашних?
19 Као што је дивљи магарац лавовски плен у пустињи, тако богати једу сиромаха.
20 Као што горди мрзе понизност, тако се богати гнушају сиромаха.
21 Богаташа који почиње да пада, његови пријатељи држе, а сиромаха који је доле његови пријатељи одбацују.
22 Када богат човек падне, има много помагача: он говори ствари које се не говоре, а људи га оправдавају: сиромах се оклизнуо, а ипак су и њега укорили; говорио је мудро, и није му било места.
23 Када богат човек говори, сваки држи језик за језиком, и гле, шта говори, величају то до облака; али ако сиромах проговори, они говоре: Шта је ово? а ако посрне, они ће помоћи да га свргну.
24 Богатство је добро ономе ко нема греха, а сиромаштво је зло у устима безбожника.
25 Човеково срце мења лице његово, било на добро или на зло, а весело срце чини весело лице.
26 Весело лице је знак срца које је у благостању; а проналажење парабола је напоран рад ума.

ПОГЛАВЉЕ 14

1 Благо човеку који није оклизнуо устима својим, и не боде га мноштво грехова.
2 Благо ономе кога савест није осудила, и ко није пао од наде своје у Господа.
3 Богатство није лепо за црнца: а шта да ради завидник са новцем?
4 Онај ко скупља обмањујући сопствену душу, скупља за друге, који ће раскалашно трошити своја добра.
5 Ко је сам себи зао, коме ће бити добар? неће уживати у својим добрима.
6 Нема горег од онога ко себи завиди; и ово је надокнада за његову злобу.
7 А ако чини добро, чини то невољно; и најзад ће објавити своју злоћу.
8 Завидник има зло око; окреће лице своје и презире људе.
9 Око похлепног човека није задовољно својим делом; и безакоње безбожника исушује душу његову.
10 Зло око завиди његовом хлебу, а он је црњак за својим столом.
11 Сине мој, у складу са својим могућностима чини добро себи и дај Господу његову жртву.
12 Запамти да смрт неће дуго доћи и да ти завет гроба није објављен.
13 Учини добро свом пријатељу пре него што умреш, и у складу са својим могућностима испружи своју руку и дај му.
14 Не умањи себи добар дан и нека те не пређе део добре жеље.
15 Зар нећеш препустити своје муке другоме? а трудови твоји да буду подељени жребом?
16 Дај, узми и посвети душу своју; јер нема тражења посластица у гробу.
17 Свако тело стари као одећа, јер је завет од почетка: Умрећеш смрћу.
18 Као зелено лишће на дебелом дрвету, неко пада, а неко расте; тако је и нараштај од крви и меса, један долази до краја, а други се рађа.
19 Свако дело трули и пропада, а радник на њему одлази.
20 Благо човеку који размишља о добрим стварима у мудрости, и који размишља о светим стварима својим разумом.
21 Ко у свом срцу разматра путеве њене, разумеће и њене тајне.
22 Идите за њом као за оном која трага, и заседајте на путевима њеним.
23 Онај ко приђе на њене прозоре, послушаће и на њеним вратима.
24 Ко преноћи у близини њене куће, такође ће причврстити иглу у њене зидове.
25 Он ће разапети свој шатор близу ње, и преноћиће у преноћишту где су добре ствари.
26 Он ће своју децу ставити под њено заклон, и преноћиће под њеним гранама.
27 Њом ће бити покривен од врућине, и у њеној слави ће пребивати.

ПОГЛАВЉЕ 15

1 Ко се боји Господа, чиниће добро, и ко има знање закона, добиће га.
2 И као мајка ће га дочекати, и примиће га као жену удату девојком.
3 Хлебом разума нахраниће га и напојиће га водом мудрости.
4 Он ће остати на њој и неће се померити; и ослониће се на њу, и неће се посрамити.
5 Она ће га узвисити изнад његових суседа, и усред скупштине ће му отворити уста.
6 Он ће наћи радост и венац радости, и она ће му дати у наследство вечно име.
7 Али безумни људи је неће достићи, и грешници је неће видети.
8 Јер она је далеко од поноса, а људи који су лажови не могу је се сетити.
9 Похвала није у устима грешника, јер му није послана од Господа.
10 Јер ће се похвала изрећи у мудрости, и Господ ће јој успети.
11 Не говори: Од Господа сам отпао, јер не би требало да чиниш оно што он мрзи.
12 Не говори: Он ме је у заблуди учинио, јер му грешник није потребан.
13 Господ мрзи сваку гадост; а они који се боје Бога не воле.
14 Он је сам створио човека од почетка и оставио га у рукама свог савета;
15 Ако хоћеш, да држиш заповести и да држиш прихватљиву верност.
16 Он је заложио ватру и воду пред тобом: пружи руку своју да ли хоћеш.
17 Пред човеком су живот и смрт; и даће му се ако хоће.
18 Јер је велика мудрост Господња, и моћан је у сили, и све види;
19 И његове очи су упрте у оне који га се боје, и он зна свако дело човечије.
20 Никоме није заповедио да чини зло, нити је никоме дао дозволу да греши.

ПОГЛАВЉЕ 16

1 Не прижељкујте мноштва неисплативе деце, нити уживајте у безбожним синовима.
2 Иако се умножавају, немојте им се радовати, осим страха Господњег с њима.
3 Не уздај се у њихов живот, нити поштуј њихово мноштво, јер је један праведан бољи од хиљаду; и боље је умрети без деце, него имати безбожнике.
4 Јер ће онај који има разум напунити град, а род безбожника брзо ће опустети.
5 Много тога сам видео својим очима, и ухо моје чуло је веће ствари од ових.
6 У скупштини безбожника запалиће се огањ; а у бунтовном народу гнев се запали.
7 Није се смирио према старим дивовима, који су отпали у снази своје глупости.
8 Нити је поштедео место где је Лот боравио, него их је гнушао због њиховог поноса.
9 Није сажалио народ погибељи, који је одузет у гресима својим:
10 Нити шест стотина хиљада пешака, који су били окупљени у тврдоћи срца својих.
11 И ако међу народом има неког тврдоглавог, чудо је ако је избегао некажњен, јер су милост и гнев с њим; моћан је да опрости и да излије нерасположење.
12 Као што је велика милост његова, тако је и поправљање његово: он суди човеку по делима његовим
13 Грешник неће побећи са својим пленом, и стрпљење побожног неће бити осујећено.
14 Учините пут сваком делу милосрђа, јер ће сваки човек наћи по својим делима.
15 Господ је отврднуо фараона да га не упозна, да би његова моћна дела била позната свету.
16 Његова милост је очигледна сваком створењу; и одвојио је своју светлост од таме непоколебљивошћу.
17 Не реци: сакрићу се од Господа: хоће ли ме се ко сетити одозго? Нећу остати упамћен међу толиким људима: јер шта је моја душа међу тако бесконачним бројем створења?
18 Гле, небо и небо небеса, бездани и земља, и све што је на њој, потресаће се када га посети.
19 И планине и темељи земље тресу се од трепета, када Господ погледа на њих.
20 Ниједно срце не може достојно размишљати о овим стварима: и ко може замислити путеве његове?
21 То је олуја коју нико не може видети: већина његових дела је скривена.
22 Ко може објавити дела правде своје? или ко може да их издржи? јер је завет његов далеко, и кушња свега је на крају.
23 Ко нема разума, мислиће о испразним стварима;
24 Сине мој, послушај ме и научи се знању, и срцем забележи моје речи.
25 Изнећу науку у тежини и објавићу тачно његово знање.
26 Дела Господња врше се на суду од почетка, и од времена када их је начинио, он је одбацио њихове делове.
27 Он је украсио своја дела заувек, и у његовој су руци главни од њих од свих нараштаја: нити се труде, нити су уморни, нити престају са својим делима.
28 Нико од њих не омета другога, и никада неће прекршити његову реч.
29 После овога Господ је погледао на земљу и испунио је својим благословима.
30 Са свим врстама живих бића покрио је лице; и они ће се поново вратити у њу.

ПОГЛАВЉЕ 17

1 Господ је створио човека од земље и поново га претворио у њу.
2 Дао им је неколико дана и кратко време и власт над стварима у њима.
3 Саме их је обукао снагом и начинио их по свом лику,
4 И ставио страх од човека на свако тело и дао му власт над животињама и птицама.
5 Они су примили употребу пет Господњих радњи, и на шестом месту им је дао разумевање, а у седмом говору, тумач њихових размишљања.

6 Савет и језик и очи, уши и срце даде им да разумеју.
7 Уз то их је испунио знањем разума и показао им добро и зло.
8 Погледао је своје око на њихова срца да им покаже величину својих дела.
9 Он их је дао на славу у својим чудесним делима заувек, да би с разумевањем објављивали дела његова.
10 И изабрани ће хвалити његово свето име.
11 Осим тога, дао им је знање и закон живота у наслеђе.
12 Он је с њима склопио вечни савез и објавио им своје пресуде.
13 Њихове очи су виделе величанственост његове славе, и њихове уши су чуле његов славни глас.
14 А он им рече: Чувајте се сваке неправде; и сваком је дао заповест о ближњему своме.
15 Њихови путеви су увек пред њим, и неће бити скривени од његових очију.
16 Сваки се човек од младости предаје злу; нити су могли да направе себи месна срца за камена.
17 Јер је у подели народа целе земље поставио владара над сваким народом; али Израел је део Господњи:
18 Кога, будући да је његов прворођени, храни дисциплином, и дајући му светлост своје љубави, не напушта га.
19 Зато су сва њихова дела као сунце пред њим, и његове су очи непрестано упрте у њихове путеве.
20 Ниједно од њихових неправедних дела није скривено од њега, него су сви греси њихови пред Господом
21 Али Господ, будући милостив и знајући своје дело, није их оставио нити оставио, него их је поштедео.
22 Милостиња је човекова као печат код њега, и он ће чувати добра дела људска као зеницу ока, и дати покајање својим синовима и кћерима.
23 Након тога ће устати и наградити их, и платити њихову награду на њиховим главама.
24 Али онима који се кају дао је да се врате, и утешио оне који су изгубили стрпљење.
25 Вратите се Господу и оставите своје грехе, молите се пред његовим лицем и мање саблазните.
26 Окрени се опет ка Свевишњем и одврати се од безакоња, јер ће те он извести из таме у светлост здравља, и мрзеће те грозно.
27 Ко ће хвалити Свевишњега у гробу, уместо оних који живе и хвале?
28 Захвалност пропада из мртвих, као од онога кога нема: живи и здрави срцем хвалиће Господа.
29 Како је велика милост Господа Бога нашега и сажаљење његова према онима који му се обраћају у светости!
30 Јер све не може бити у људима, јер син човечији није бесмртан.
31 Шта је светлије од сунца? ипак светлост његова нестаје; а месо и крв замислиће зло.
32 Он види моћ висине небеске; а сви људи су само земља и пепео.

ПОГЛАВЉЕ 18

1 Онај који вечно живи створио је све ствари уопште.
2 Само је Господ праведан, и нема другог осим њега,
3 Који управља светом дланом своје руке, и све се покорава његовој вољи, јер он је Цар свега, својом моћи дели светиње међу њима од нечастивих.
4 Коме је дао власт да објављује своја дела? и ко ће сазнати његова племенита дела?
5 Ко ће избројати снагу његовог величанства? и ко ће и рећи милост Његову?
6 Што се тиче чудесних дела Господњих, ништа им се не сме одузети, нити им се ишта може ставити, нити се може открити њихова основа.
7 Кад човек учини, онда почиње; а када престане, онда ће бити у недоумици.
8 Шта је човек и чему служи? шта је његово добро, а шта зло?
9 Највећи број човекових дана је сто година.
10 Као кап воде мору, и шљунак у поређењу са песком; тако и хиљаду година до дана вечности.
11 Зато је Бог стрпљив према њима и излива своју милост на њих.
12 Видео је и схватио да је њихов крај зао; зато је умножио своје сажаљење.
13 Милост је човекова према ближњему; али је милост Господња на свако тело: он укорава, и негује, и поучава и враћа, као пастир стадо своје.
14 Он се смилује онима који примају дисциплину и који марљиво траже његове пресуде.
15 Сине мој, не мрљај своја добра дела, нити користи непријатне речи када нешто дајеш.
16 Зар роса неће прогутати топлоту? па је реч боља од дара.
17 Гле, није ли реч боља од дара? али обоје су са милостивим човеком.
18 Безумник ће грдно прекорити, а дар завидника изједа очи.
19 Научи пре него што проговориш и користи физику или ћеш икада бити болестан.
20 Пре суда испитај себе, и у дан посете наћи ћеш милост.
21 Понизи се пре него што будеш болестан, и у време греха покажи покајање.
22 Нека те ништа не спречава да извршиш свој завет на време и не одлажи до смрти да би се оправдао.
23 Пре него што се помолиш, припреми се; и не буди као онај који куша Господа.
24 Мисли на гнев који ће бити на крају и на време освете, када ће окренути лице своје.
25 Кад имаш довољно, сети се времена глади, а кад се обогатиш, мисли на сиромаштво и потребу.
26 Од јутра до вечери време се мења, и све се ускоро чини пред Господом.
27 Мудар ће се свега бојати, и у дан сагрешења чуваће се саблазни, а безумник неће пазити на време.
28 Сваки разуман човек познаје мудрост и похвалиће онога који ју је нашао.
29 Они који су били разумни у изрекама и сами постадоше мудри, и изнесу сјајне параболе.
30 Не иди за својим пожудама, него се уздржи од својих прохтева.
31 Ако својој души пружиш жеље које јој пријају, она ће те учинити подсмехом твојим непријатељима који те клевете.
32 Не уживајте у много доброг расположења, нити се везујте за то.

33 Не буди просјак тако што ћеш добити позајмицу, када немаш ништа у својој торбици, јер ћеш чекати свој живот и причати о теби.

ПОГЛАВЉЕ 19

1 Човек који ради кога је А дао на пијанство неће се обогатити, а ко презире мале ствари, мало-помало ће падати.
2 Вино и жене учиниће да се разборити људи, а ко се држи блудница, постаће безобразан.
3 Мољци и црви ће га имати у наследство, а смели човек ће бити одузет.
4 Онај који жури да ода признање је лакомислен; а ко згреши саблазниће душу своју.
5 Ко ужива у злу биће осуђен, а ко се опире насладама, крунише свој живот.
6 Ко може владати својим језиком, живеће без свађе; а ко мрзи брбљање имаће мање зла.
7 Не понављај другоме оно што ти је речено, и никада нећеш проћи горе.
8 Било да се ради о пријатељу или непријатељу, не говори о животима других људи; и ако можеш без увреде, не откривај их.
9 Јер те је чуо и посматрао, и кад дође време, мрзеће те.
10 Ако си чуо реч, нека умре с тобом; и буди храбар, неће те пукнути.
11 Безумница се породи са речју, као жена која рађа дете.
12 Као стрела која се забија у бедро човека, тако је реч у стомаку безумног.
13 Упозори пријатеља да можда није то учинио; а ако је то учинио, да више не ради.
14 Упозори свог пријатеља, можда није рекао, а ако јесте, да више не говори.
15 Упозори пријатеља: много пута је то клевета, и не веруј свакој причи.
16 Има један који измиче у свом говору, али не из срца; и ко је тај који језиком својим није саблазнио?
17 Опомењуј ближњег свог пре него што му запретиш; и не љути се, уступи место закону Свевишњега.
18 Страх од Господа је први корак који он треба да прихвати, а мудрост стиче његову љубав.
19 Познавање заповести Господњих је наук живота: и они који чине што је њему драго, добиће плод са дрвета бесмртности.
20 Страх Господњи је сва мудрост; и у свакој мудрости је извршење закона и познање његове свемоћи.
21 Ако слуга каже свом господару: Нећу учинити како ти је воља; иако после то учини, љути онога који га храни.
22 Познавање зла није мудрост, нити у било које време савет грешника разборитост.
23 Постоји зло, а исто је гадост; а има безумника који нема мудрости.
24 Ко има мало разума, а боји се Бога, бољи је од онога који има много мудрости и преступа закон Свевишњега.
25 Постоји изузетна лукавост, а иста је неправедна; и постоји један који се окреће да би се појавио суд; и постоји мудар човек који оправдава на суду.
26 Постоји зао човек који тужно виси низ главу; али изнутра је пун преваре,
27 Спустивши лице своје и учинивши се да не чује: где није познат, учиниће ти зло пре него што будеш свестан.
28 И ако је због недостатка моћи спречен да сагреши, ипак ће, када нађе прилику, учинити зло.
29 Човек се може препознати по изгледу, а онај који има разума по лицу, када га сретнеш.
30 Човекова одећа, претерани смех и ход показују шта је он.

ПОГЛАВЉЕ 20

1 Постоји укор који није угодан: опет, неки човек држи језик за језиком, а он је мудар.
2 Много је боље укорити се него тајно се гневити, а ко призна своју грешку, биће сачуван од повреде.
3 Како је добро, кад те укоравају, показати покајање! јер ћеш тако избећи намерни грех.
4 Као што је пожуда евнуха да одбаци девицу; тако и онај који врши пресуду насиљем.
5 Има један који ћути и бива мудар, а други због много брбљања постаје мрски.
6 Неко држи језик за зубима, јер нема да одговори, а неко ћути, знајући своје време.
7 Мудар ће држати језик за зубима док не види прилику, а брбљивац и будала неће гледати на време.
8 Ко користи много речи, биће згрожен; и онај ко узме себи власт у њој ће бити омражен.
9 Постоји грешник који има добар успех у злим стварима; и постоји добитак који се претвара у губитак.
10 Постоји дар који ти неће користити; а постоји и дар чија је награда двострука.
11 Постоји понижење због славе; и ту је онај који подиже главу своју са ниског имања.
12 Има ко купује много за мало, а враћа седмоструко.
13 Мудар га својим речима чини вољеним, а благодати безумних ће се излити.
14 Дар безумника неће ти бити од користи када га имаш; ни од завидника због своје нужде: јер он тражи да добије много за једно.
15 Мало даје, а много куди; отвара уста своја као викач; данас позајмљује, а сутра ће опет тражити: такав је мрски Бог и човек.
16 Безумник каже: Немам пријатеља, немам захвалности за сва своја добра дела, а они који једу мој хлеб говоре зло о мени.
17 Колико ће он често и колико ће бити исмејан! јер не зна шта је имати; и све му је једно као да га нема.
18 Оклизнути се на плочнику боље је него оклизнути се језиком: тако ће безбожници брзо доћи.
19 Неразумна прича ће увек бити у устима неразумних.
20 Мудра реченица ће бити одбачена када изађе из уста будале; јер он то неће говорити у своје време.
21 Има ко је спречен да греши због оскудице, и кад се одмори, неће се узнемирити.
22 Постоји онај који стидљивошћу уништава своју душу, а прихватањем особа обара себе.
23 Постоји оно што стидљивост обећава свом пријатељу, и чини га својим непријатељем узалуд.
24 Лаж је прљава мрља на човеку, али је стално у устима непоучених.
25 Лопов је бољи од човека који је навикао да лаже, али ће обојица имати пропаст у наследство.

26 Расположење лажова је нечасно, и његова срамота је увек с њим.
27 Мудар ће се почастити својим речима, а ко има разума, угодиће великим људима.
28 Ко обрађује своју земљу, увећаће своју гомилу, а ко се допада великим људима, добиће опроштење за безакоње.
29 Поклони и дарови заслепљују очи мудраца и зачепљују му уста која не може укорити.
30 Мудрост која је скривена, и благо које се скупља, каква је корист од њих обоје?
31 Бољи је онај ко скрива своју лудост него човек који скрива своју мудрост.
32 Неопходно стрпљење у тражењу Господа боље је од онога који води свој живот без водича.

ПОГЛАВЉЕ 21

1 Сине мој, јеси ли згрешио? не чини више тако, него тражи помиловање за своје пређашње грехе.
2 Бјежи од гријеха као од лица змије, јер ако му се приближиш, угризаће те: зуби су му као зуби лава који убија душе људске.
3 Свако безакоње је као мач са две оштрице, чије се ране не могу зацелити.
4 Ужаснути и чинити зло ће протратити богатство: тако ће кућа охолих људи бити опустошена.
5 Молитва из уста сиромаха допире до ушију Божјих, и његов суд долази брзо.
6 Ко мрзи да буде укорен, на путу је грешника, а ко се боји Господа покајаће се из срца свог.
7 Елоквентан човек познат је далеко и близу; али разуман човек зна када се оклизне.
8 Ко гради своју кућу туђим новцем је као онај који скупља камење за гробницу свог сахрањивања.
9 Заједница злих је као кудеља умотана, а крај је огњени пламен да их уништи.
10 Пут грешника је очишћен камењем, али на његовом крају је пакла јама.
11 Ко се држи закона Господњег, разуме га, а савршенство страха Господњег је мудрост.
12 Ко није мудар неће бити поучен, али постоји мудрост која умножава горчину.
13 Знање мудрог ће се умножити као потоп, а његов савет је као чист извор живота.
14 Унутрашњост безумника је као поломљена посуда, и он неће имати знања док је жив.
15 Ако вешт човек чује мудру реч, похвалиће је и додати јој; али чим је неко неразуман чује, она му се не свиђа, и он је баца иза својих леђа.
16 Причање безумног је као терет на путу, а милост ће се наћи на уснама мудрих.
17 Они се распитују о устима мудраца у скупштини и размишљаће о његовим речима у свом срцу.
18 Као што је кућа уништена, тако је безумном мудрост, а знање неразумних је као говор без разума.
19 Доктрина безумнима је као окови на ногама и као окови на десној руци.
20 Будала подиже глас од смеха; али се мудар човек једва мало осмехне.
21 Учење је мудром човеку као украс од злата и као наруквица на десној руци.
22 Убрзо је нога безумног у кући ближњега, а искусан га се стиди.
23 Будала ће провирити на врата у кућу, а ко је добро негован, стајаће споља.
24 Човеково је непристојно да слуша на вратима, али мудар човек ће бити ожалошћен срамотом.
25 Усне говорника ће говорити ствари које се не односе на њих; али речи оних који имају разум вагаће се на ваги.
26 Срце безумника је у њиховим устима, а уста мудрих су у њиховом срцу.
27 Када безбожник проклиње Сатану, проклиње своју душу.
28 Шаптач оскврњује своју душу и мрзи га где год да живи.

ПОГЛАВЉЕ 22

1 Лењив човек се упоређује са прљавим каменом, и сви ће га шиштати на његову срамоту.
2 Лењив човек се упоређује са прљавштином из балеге: сваки човек који је узме, стисће се руком.
3 Зло васпитан човек је срамота свог оца који га је родио, а луда ћерка му се рађа на штету.
4 Мудра кћи ће донети наследство свом мужу, а она која живи непоштено је очева тегоба.
5 Она која је смела срамоти и свог оца и свог мужа, али ће је обојица презрети.
6 Прича ван сезоне је као музика у жалости, али пруге и исправка мудрости никада нису ван времена.
7 Ко поучава будалу је као онај који лепи уломак и као онај који га буди из чврстог сна.
8 Ко будалу прича причу, говори оном у сну; кад исприча своју причу, рећи ће: Шта је било?
9 Ако деца живе поштено и имају од чега, покриваће нискост својих родитеља.
10 Али деца, охола, презиром и недостатком неге мрљају племенитост своје породице.
11 Плачите за мртвима, јер је изгубио светлост, и плачите за безумном, јер нема разума; мало плачите за мртвим, јер он мирује, али живот безумног је гори од смрти.
12 Седам дана људи тугују за мртвим; него за безумног и безбожника у све дане живота свога.
13 Не причај много са безумном и не иди код онога који нема разума; чувај га се да ти не буде невоља, и да се никад не оскврниш његовим глупостима; одступи од њега и наћи ћеш одмор, и никада узнемирен лудилом.
14 Шта је теже од олова? а како му је име него будала?
15 Лакше је поднети песак, и со, и масу гвожђа, него човек без разумевања.
16 Као што се дрвена грађа окована и повезана у згради не може одвојити дрхтањем: тако се срце које је учвршћено саветима неће бојати ни у једном тренутку.
17 Срце које се смирило на мисао о разумевању је као лепа крпа на зиду галерије.
18 Бледе постављене на високом месту никада неће стајати против ветра: тако уплашено срце у машти безумника не може да одоли никаквом страху.
19 Ко боде око, пустиће сузе, а ко боде срце, показује своје знање.
20 Ко баци камен на птице, отргне их, а ко куди свог пријатеља, наруши пријатељство.

21 Иако си потегнуо мач на свог пријатеља, ипак не
очајавај, јер може доћи до повратка наклоности.
22 Ако си отворио своја уста против свог пријатеља, не
бој се; јер може доћи до помирења: осим укора, или
поноса, или откривања тајни, или издајничке ране: јер
због тога ће сваки пријатељ отићи.
23 Буди веран свом ближњем у његовом сиромаштву,
да би се радовао његовом благостању; остани уз њега у
време невоље његове, да би могао бити наследник с
њим у његовом наслеђу, јер подло имање није увек за
осуду : нити богати којима је глупо да се диве.
24 Као што пара и дим из пећи иду испред ватре; тако
ругајући пред крвљу.
25 Нећу се стидети да браним пријатеља; нити ћу се од
њега сакрити.
26 И ако ми се што зло деси због њега, чуваће га се
сваки који то чује.
27 Ко ће поставити стражу пред мојим устима и печат
мудрости на мојим уснама, да не паднем изненада од
њих, и да ме језик мој не уништи?

ПОГЛАВЉЕ 23

1 Господе, Оче и Управитељу целог живота мога, не
препуштај ме њиховим саветима, и да не паднем од
њих.
2 Ко ће поставити бичеве на моје мисли и дисциплину
мудрости на моје срце? да ме не поштеде због незнања
мојих, и да то не прође мимо мојих греха:
3 Да се моје незнање не повећа, и греси моји не буду у
изобиљу до уништења, и да паднем пред својим
противницима, и да се мој непријатељ не радује нада
мном, чија је нада далеко од твоје милости.
4 Господе, Оче и Боже живота мога, не дај ми гордог
погледа, него одврати од слуга Твојих свагда гордост.
5 Одврати од мене испразне наде и пожуде, и уздићи
ћеш онога који жели да ти увек служи.
6 Нека ме не обузме похлепа стомака ни пожуда тела; и
не дај нада мном слугу својега у безобразлук.
7 Чујте, децо, дисциплину уста: ко је чува, никада неће
бити узет на уста.
8 Грешник ће остати у својој лудости: и зли говорник и
горди ће пасти од тога.
9 Не навикавај уста своја на псовање; нити се користи
за именовање Светога.
10 Јер као што слуга који је непрестано бијен неће
остати без плавог знака, тако ни онај који се куне и
непрестано назива Бога неће бити непогрешив.
11 Човек који се много псује биће испуњен безакоњем,
и куга се никада неће извући из куће његове; ако
сагреши, грех ће бити на њему; ако се закуне узалуд,
неће бити невин, али ће му кућа бити пуна недаћа.
12 Постоји реч која је обучена у смрт: дај Боже да се не
нађе у наслеђу Јаковљевом; јер ће све такве ствари
бити далеко од побожних, и неће се ваљати у гресима
својим.
13 Не употребљавај своја уста да неумерено псујеш, јер
је реч о греху.
14 Сети се свог оца и мајке своје, када седиш међу
великим људима. Не буди забораван пред њима, и тако
по свом обичају постанеш будала, и пожелиш да се
ниси родио, и проклини их на дан рођења свога.
15 Човек који је навикао на погрдне речи никада неће
бити поправљен све дане свог живота.
16 Две врсте људи умножавају грех, а трећи ће нанети
гнев: врео ум је као огањ који гори, неће се угасити док
се не сагоре; ватра.
17 Свак је хлеб сладак блуднику, неће престати док не
умре.
18 Човек који раскида брак, говорећи овако у свом
срцу: Ко ме види? Окружен сам тамом, зидови ме
покривају, и тело ме не види; чега треба да се плашим?
Свевишњи се неће сетити мојих греха:
19 Такав човек се само боји очију људи, а не зна да су
очи Господње десет хиљада пута сјајније од сунца,
гледајући све путеве људи, и разматрајући најтајније
делове.
20 Он је знао све ствари пре него што су створене; тако
и након што су били усавршени, он их је све погледао.
21 Овај човек ће бити кажњен на улицама града, а где
не посумња биће одведен.
22 Тако ће бити и са женом која напусти свог мужа и
доведе наследника од другог.
23 Јер прво, она је прекршила закон Свевишњег; и
друго, она је преступила против сопственог мужа; и
треће, играла је курву у прељуби и донела децу од
другог човека.
24 Она ће бити изведена у скупштину, а њена деца ће
се испитати.
25 Њена деца неће пустити корена, и њене гране неће
донети плод.
26 Она ће оставити своје сећање да буде проклето, и
срамота њена неће бити избрисана.
27 И они који остану знаће да нема ништа боље од
страха Господњег и да нема ничег слађег него да се
придржавате заповести Господњих.
28 Велика је слава следити Господа, и бити примљен
од Њега је дуг живот.

ПОГЛАВЉЕ 24

1 Мудрост ће хвалити саму себе, и хвалиће се усред
народа свог.
2 У скупштини Свевишњег она ће отворити своја уста
и победиће пред његовом моћи.
3 Изишао сам из уста Свевишњега и покрио сам земљу
као облак.
4 Живих на високим местима, и мој престо је у стубу
од облака.
5 Сам сам опколио небески круг и ходао по дну
бездана.
6 У таласима мора и по целој земљи, и у сваком народу
и нацији, стекао сам посед.
7 Са свим овим тражио сам одмор, и у чијем ћу
наследству остати?
8 Тако ми је Створитељ свега дао заповест, и онај који
ме је створио дао је одмор мој шатор, и рекао: Нека ти
стан буде у Јакову, а наследство твоје у Израелу.
9 Он ме је створио од почетка пре света, и никада нећу
пропасти.
10 У светом шатору служио сам пред њим; и тако сам
се утврдио у Сиону.
11 Исто тако у љубљеном граду он ме је упокојио, а у
Јерусалиму је била моја моћ.

12 И пустих корен у частан народ, чак и у делу наследства Господњег.
13 Био сам узвишен као кедар у Ливану и као чемпрес на планинама Хермонским.
14 Био сам узвишен као палма у Ен-Гадију, и као биљка руже у Јерихону, као лепа маслина у пријатном пољу, и расла сам као платан поред воде.
15 Давао сам сладак мирис попут цимета и аспалатуса, и давао сам пријатан мирис као најбоље смирно, као галбанум, и оникс, и слатки сторакс, и као дим тамјана у шатору.
16 Као терпентин, испружио сам своје гране, а моје су гране гране части и милости.
17 Као што је лоза донела пријатан мирис, а моје цвеће је плод части и богатства.
18 Ја сам мајка поштене љубави, и страха, и знања, и свете наде; зато сам, пошто сам вечна, дата свој својој деци која су по њему названа.
19 Дођите к мени сви који ме желите и напуните се мојим плодовима.
20 Јер је спомен мој слађи од меда, и наследство моје од саћа.
21 Они који ме једу још ће бити гладни, а они који ме пију још ће бити жедни.
22 Онај ко ме послуша никада неће бити посрамљен, и они који раде поред мене неће погрешити.
23 Све су ове ствари књига савеза Бога Свевишњег, чак и закон који је Мојсије заповедио у наслеђе Јаковљевим скупштинама.
24 Умањите се да не будете јаки у Господу; да те потврди, прилепи се уз њега: јер је Господ Сведржитељ једини Бог, и осим њега нема другог Спаситеља.
25 Он све испуњава својом мудрошћу, као Фисон и као Тигрис у време нових плодова.
26 Он чини да се разум обилује као Еуфрат и као Јордан у време жетве.
27 Он чини да се доктрина знања појављује као светлост и као Геон у време бербе.
28 Први човек је није познавао савршено: последњи је више неће сазнати.
29 Јер су њене мисли више од мора, а њени савети дубље од велике дубине.
30 И ја сам изашао као поток из реке, и као канал у врт.
31 Рекох: залићу свој најбољи врт, и залићу обилно своју башту, и гле, поток мој постаде река, и река моја постаде море.
32 Још ћу учинити да доктрина сија као јутро, и послаћу њену светлост надалеко.
33 Још ћу излити доктрину као пророчанство и оставићу је за све векове заувек.
34 Гле да се нисам трудио само за себе, него за све оне који траже мудрост.

ПОГЛАВЉЕ 25

1 У три ствари сам се улепшао, и стајао леп и пред Богом и пред људима: јединство браће, љубав према ближњима, мушкарац и жена који се слажу.
2 Три врсте људи које моја душа мрзи, и веома сам увређен на њихов живот: сиромах који је горд, богат човек који је лажов, и стари прељубник који чини.
3 Ако у младости ниси ништа сакупио, како ћеш ишта наћи у својим годинама?
4 О како је лепа ствар суд за седе косе, и за древне људе да знају савет!
5 О како је лепа мудрост стараца, разумевање и савет часним људима.
6 Велико искуство је венац старих људи, а страх Божји је њихова слава.
7 Има девет ствари које сам у свом срцу оценио срећним, а десету ћу изговорити својим језиком: Човек који се радује својој деци; и ко доживи да види пад свог непријатеља:
8 Добро је онај који живи са женом разумном, и који није оклизнуо језиком својим, и који није служио недостојнијем човеку од себе.
9 Добро је онај који је нашао разборитост и ко говори на уши онима који желе да чују:
10 О како је велик онај ко нађе мудрост! али нема никог изнад њега који се боји Господа.
11 Али љубав Господња превазилази све за просветљење;
12 Страх Господњи је почетак његове љубави, а вера је почетак приањања уз њега.
13 Дај ми било какву пошаст, осим пошасти срца, и сваку злоћу, осим злоће жене.
14 И свака невоља, само невоља оних који ме мрзе, и свака освета, само освета непријатеља.
15 Нема главе изнад главе змије; и нема гнева изнад гнева непријатеља.
16 Радије сам живео са лавом и змајем, него са злом женом.
17 Злочинство жене мења њено лице и потамни лице њено као костријет.
18 Њен муж ће седети међу својим суседима; а кад чује горко ће уздахнути.
19 Сва злоћа је мала за злоћу жене: нека падне на њу део грешника.
20 Као што је пењање пешчаним путем до ногу старих, тако је жена пуна речи тихом човеку.
21 Не спотичи се о лепоти жене и не жуди за њом ради задовољства.
22 Жена, ако издржава мужа, пуна је гнева, безобразлука и много укора.
23 Зла жена умањује храброст, отежава лице и рањено срце, жена која не жели да утеши свог мужа у невољи чини слабе руке и нејака колена.
24 Од жене је дошао почетак греха, и кроз њу сви умиремо.
25 Не пропуштајте воду; ни зла жена слобода да гади у иностранству.
26 Ако не оде како ти хоћеш, одсеци је од свог тела и дај јој разводну меницу и пусти је.

ПОГЛАВЉЕ 26

1 Благо човеку који има жену врлину, јер ће се број његових дана удвостручити.
2 Чедна жена радује свог мужа, и он ће у миру испунити године свог живота.
3 Добра жена је добар део, који ће се дати у делу оних који се боје Господа.
4 Без обзира да ли је човек богат или сиромашан, ако има добро срце према Господу, он ће се у свако доба радовати ведрим лицем.

5 Три су ствари којих се моје срце боји; а за четврту сам се јако уплашио: клевете града, окупљања неукротивог мноштва и лажне оптужбе: све је то горе од смрти.
6 Али туга срца и туга је жена која је љубоморна на другу жену, и бич језика који комуницира са свима.
7 Зла жена је јарам који се потреса тамо-амо: ко је држи као да држи шкорпиона.
8 Пијана жена и гаддер у иностранству изазивају велики гнев, и неће прикрити своју срамоту.
9 Женска курва се може препознати по њеним охолим погледима и капцима.
10 Ако је твоја ћерка бесрамна, држи је уско, да не би злостављала себе прекомерном слободом.
11 Пази на безобразно око, и не чуди се ако ти преступи.
12 Она ће отворити своја уста, као жедан путник кад нађе извор, и пиће сваку воду близу ње; поред сваке живице ће сести и отворити тоболац свој против сваке стреле.
13 Милост жене радује њеног мужа, а њена разборитост ће угојити његове кости.
14 Жена која ћути и воли је Господњи дар; и ништа не вреди толико као добро упућен ум.
15 Постиђена и верна жена је двострука милост, а њен континентални ум се не може ценити.
16 Као сунце кад излази на високом небу; тако и лепота добре жене у уређењу њене куће.
17 Као што је јасна светлост на светом свећњаку; тако и лепота лица у зрелом добу.
18 Као што су златни стубови на сребрним подножјима; тако и лепе ноге са постојаним срцем.
19 Сине мој, чувај цвет свог века здрав; и не дај снаге своје странцима.
20 Када добијеш плодно имање на целој њиви, посеј га својим семеном, уздајући се у доброту свог стока.
21 Тако ће се твоја раса коју оставиш увеличати, с поуздањем свог доброг порекла.
22 Блудница ће се сматрати пљувачком; али удата жена је за свог мужа кула против смрти.
23 Зла жена се даје као део злу човеку, а побожна жена даје се ономе који се боји Господа.
24 Непоштена жена презире срамоту, а поштена жена ће поштовати свог мужа.
25 Бесрамна жена ће се сматрати псом; а она која се стиди бојаће се Господа.
26 Жена која поштује свог мужа биће оцењена мудром од свих; а она која га обешчасти у својој гордости биће безбожница од свих.
27 Тражиће се жена која гласно плаче и грдња да отерају непријатеље.
28 Постоје две ствари које растужују моје срце; а трећи ме љути: ратник који трпи сиромаштво; и људи разума који нису постављени; и онај који се враћа из правде у грех; Господ припрема таквог за мач.
29 Трговац ће се тешко задржати од неправде; а трговац неће бити ослобођен греха.

ПОГЛАВЉЕ 27

1 Многи су згрешили због мале ствари; а ко тражи обиље одвратиће очи своје.
2 Као што се ексер чврсто забија између спојева камења; тако да се грех држи близу између куповине и продаје.
3 Ако се човек не држи марљиво у страху од Господа, његова ће кућа ускоро бити срушена.
4 Као кад се ситом пресеје, отпад остаје; па прљавштина човека у његовом говору.
5 Пећ испитује грнчареве посуде; па је суђење човеку у његовом расуђивању.
6 Плод показује да ли је дрво било дотерано; тако и изрицање уображености у срцу човека.
7 Не хвали никога пре него што га чујеш да говори; јер ово је суђење људима.
8 Ако следиш правду, задобићеш је и обући је као величанствену дугу хаљину.
9 Птице ће прибећи себи сличнима; тако ће се истина вратити онима који практикују у њој.
10 Као што лав чека плен; па грех за оне који чине безакоње.
11 Говор побожног човека је увек са мудрошћу; а будала се мења као месец.
12 Ако си међу индискретнима, пази на време; али буди стално међу људима разумним.
13 Говор будала је досадан, а њихова забава је раскалашеност греха.
14 Од говора о ономе ко се много куне коса се усправи; а њихове туче зачепе му уши.
15 Свађа охолих је крвопролиће, а грде њихове су страшне за ухо.
16 Ко открива тајне губи своју веру; и никада неће наћи пријатеља свом уму.
17 Воли пријатеља свог и буди му веран, али ако издаш његове тајне, не иди више за њим.
18 Јер као што је човек уништио свог непријатеља; па зар си изгубио љубав према ближњем.
19 Као што ко пусти птицу из руке, тако си пустио свог ближњег и нећеш га опет ухватити
20 Не идите више за њим, јер је предалеко; он је као срна извучена из замке.
21 Што се тиче ране, она може бити завезана; и после клевете може доћи до помирења: а ко одаје тајне нема наде.
22 Ко намигује очима, чини зло, и ко га познаје, удаљиће се од њега.
23 Када будеш присутан, он ће говорити слатко и дивиће се твојим речима, али ће на крају искривити своја уста и клеветати твоје речи.
24 Мрзео сам многе ствари, али ништа као он; јер ће га Господ мрзети.
25 Ко баци камен на висину, баци га на своју главу; а варљиви ударац задаће ране.
26 Ко копа јаму, пасти ће у њу, а ко постави замку биће ухваћен у њу.
27 Ко чини зло, пасти ће на њега, и неће знати одакле долази.
28 Руга и руга су од охолих; али ће их освета као лав чекати.
29 Они који се радују паду праведника биће ухваћени у замку; и мука ће их прогутати пре него што умру.
30 Злоба и гнев, и то су гадости; и грешник ће имати обоје.

ПОГЛАВЉЕ 28

1 Ко се освети, наћи ће освету од Господа, и сигурно ће чувати своје грехе у сећању.
2 Опрости свом ближњему повреду коју ти је нанео, па ће и твоји греси бити опроштени када се будеш молио.
3 Један човек подноси мржњу према другом, и да ли тражи опрост од Господа?
4 Он не показује милости према човеку који је сличан себи, и да ли тражи опроштење својих греха?
5 Ако онај ко је само тело гаји мржњу, ко ће молити за опроштење његових греха?
6 Сети се свог краја и нека престане непријатељство; памти поквареност и смрт, и држи се заповести.
7 Сећај се заповести и не буди злобе према ближњему свом: сети се завета са Свевишњим и намигивај незнању.
8 Уздржи се од свађе, и умањићеш своје грехе, јер ће бесни човек распирити свађу,
9 Грешан човек узнемирава пријатеље и води расправу међу онима који су у миру.
10 Како је ватра, тако и гори; и каква је снага човека, такав је и његов гнев; и према богатству његовом расте гнев његов; и што су јачи они који се свађају, то ће више бити распаљени.
11 Брзоплета свађа распламсава ватру, а брзоплета борба пролива крв.
12 Ако пухнеш искру, она ће горети; ако пљунеш на њу, угасиће се; и обоје ће изаћи из твојих уста.
13 Проклините шаптача и двојезика, јер су такви уништили многе који су били у миру.
14 Погрдни језик узнемири многе и протера их од народа до народа, јаке градове сруши и сруши куће великих људи.
15 Погрдни језик је протерао честите жене и лишио их труда.
16 Ко то слуша, никада неће наћи покоја, и никада неће мирно боравити.
17 Удар бича оставља трагове на телу, а ударац језика ломи кости.
18 Многи су пали од оштрице мача, али не толико колико је пало од језика.
19 Добро је онај ко се брани својим отровом; која није повукла јарам његов, нити је била свезана у своје окове.
20 Јер је јарам његов јарам од гвожђа, а врпце су му од месинга.
21 Његова смрт је зла смрт, гроб је био бољи од њега.
22 Неће владати онима који се боје Бога, нити ће бити спаљени својим пламеном.
23 Они који напусте Господа ће пасти у њега; и гореће у њима и неће се угасити; послаће се на њих као лав и прождреће их као леопард.
24 Гледај да оградиш имање своје трњем, и завежеш своје сребро и злато,
25 И измери своје речи на ваги, и направи врата и решетку за своја уста.
26 Чувај се да не клизиш по њему, да не паднеш пред онога који чека.

ПОГЛАВЉЕ 29

1 Ко је милостив, позајмиће ближњем свом; и ко јача руку своју држи заповести.
2 Позајми ближњему у време његове потребе, и поново плати свом ближњем у право време.
3 Држи своју реч и верно се понашај према њему, и увек ћеш наћи оно што ти је потребно.
4 Многи су, када им је нешто позајмљено, сматрали да ће се то наћи, и доводили су их у невољу која им је помогла.
5 Док не прими, љубиће руку човеку; а за паре ближњега говориће покорно; али кад треба да врати, он ће продужити време, и узвратиће речима туге, и жалити се на време.
6 Ако победи, једва ће добити половину, и сматраће се као да ју је нашао; ако није, лишио га је новца, и стекао му је непријатеља без разлога: плаћа му псовке и ограде; а за част ће му платити срамоту.
7 Многи су стога одбијали да позајмљују за лоше поступке других људи, бојећи се да ће бити преварени.
8 Ипак, буди стрпљив са човеком у сиромашном стању и не одлажи да му покажеш милост.
9 Помози сиромаху ради заповести и не одвраћај га због његовог сиромаштва.
10 Изгуби новац за брата и пријатеља и нека не зарђа под каменом да се изгуби.
11 Сакупи своје благо према заповестима Свевишњега, и донеће ти више користи од злата.
12 Затвори милостињу у својим складиштима, и она ће те избавити од сваке невоље.
13 Бориће се за тебе против твојих непријатеља боље од моћног штита и јаког копља.
14 Поштен човек јемчи за ближњега свога, а дрзак ће га оставити.
15 Не заборави пријатељство свог јемца, јер је он дао свој живот за тебе.
16 Грешник ће срушити добро имање свог јемства:
17 А онај ко је незахвалан оставиће у опасности онога ко га је избавио.
18 Јамство је поништило многе од доброг имања и потресло их као морски талас; моћници су га протерали из њихових кућа, тако да су лутали међу туђим народима.
19 Зао човек који прекрши заповести Господње пасти ће у јемство, а онај који предузима и следи туђе послове ради зараде, пасти ће у парницу.
20 Помози ближњем свом према својој моћи, и пази да и сам не упаднеш у њега.
21 Главна ствар за живот је вода, хлеб и одећа и кућа за покривање срамоте.
22 Бољи је живот сиромаха у злој колиби, него деликатан оброк у туђој кући.
23 Било мало или много, буди задовољан да не чујеш срамоту своје куће.
24 Јер јадан је живот ићи од куће до куће, јер где си странац, не усуђујеш се да отвориш уста.
25 Угостит ћеш се и пировати, а не захваљивати се; штавише, чућеш горке ријечи:
26 Дођи, странче, и припреми сто, и нахрани ме оним што имаш спреман.
27 Уступи место, странче, часном човеку; мој брат долази на преноћиште, а мени треба кућа моја.
28 Те ствари су мучне за човека разумног; прекоревање кућне собе и прекоревање зајмодавца.

ПОГЛАВЉЕ 30

1 Ко воли свог сина, често га тера да осети штап, да би му се на крају радовао.
2 Ко кажњава свог сина, радоваће му се и радоваће му се међу својим познаницима.
3 Ко учи сина свог, жалости непријатеља, и пред пријатељима ће му се радовати.
4 Иако му је отац умро, он је као да није мртав, јер је оставио иза себе једног који је сличан себи.
5 Док је био жив, видео га је и радовао му се; и када је умро, није био тужан.
6 За собом је оставио осветника против својих непријатеља и онога који ће својим пријатељима узвратити добротом.
7 Онај ко превише ради са својим сином, превезаће му ране; и утроба ће му се узнемирити од сваког вапаја.
8 Коњ који није сломљен постаје тврдоглав, а дете препуштено само себи биће својевољно.
9 Кокуј своје дете, и он ће те уплашити: играј се с њим и он ће те отежати.
10 Не смеј се с њим, да не би имао тугу с њим, и да не би на крају шкргутао зубима.
11 Не дај му слободе у младости и не намигивај његовим лудостима.
12 Сагни му врат док је млад, и туци га по боковима док је дете, да не постане тврдоглав и да ти не буде послушан и да ти тако нанесе тугу у срце.
13 Казни свог сина и задржи га на труду, да те његово развратно понашање не би увредио.
14 Бољи је сиромах који је здрав и чврст, него богат човек који болује у свом телу.
15 Здравље и добро стање тела су изнад свега злата, а снажно тело изнад бесконачног богатства.
16 Нема богатства изнад здравог тела, и нема радости изнад радости срца.
17 Боља је смрт од горког живота или сталне болести.
18 Деликати изливени на затворена уста су као месу од меса постављена на гроб.
19 Какву корист има принос идолу? јер не може ни јести ни мирисати: тако је и гоњен од Господа.
20 Гледа својим очима и стење, као евнух који грли девицу и уздише.
21 Не предај свој ум тегобама и не мучи се по свом савету.
22 Радост срца је живот човеков, а радост човекова продужава дане његове.
23 Љуби своју душу и утеши своје срце, удаљи тугу од себе, јер је туга многе убила, и од тога нема користи.
24 Завист и гнев скраћују живот, а пажња доноси старост пре времена.
25 Весело и добро срце ће се бринути о свом месу и исхрани.

ПОГЛАВЉЕ 31

1 Гледање за богатством прождире тело, а брига о њему тера сан.
2 Гледање бриге неће дозволити човеку да задрема, као што болна болест разбија сан,
3 Богати имају велики труд у скупљању богатства; а кад се одмара, пуни се деликатеса својим.
4 Сиромах ради у свом сиромашном имању; а кад престане, још је у невољи.
5 Ко воли злато, неће бити оправдан, а ко следи кварење имаће га доста.
6 Злато је било пропаст многих, и њихово уништење је било присутно.
7 То је камен спотицања за оне који му приносе жртву, и свака будала биће узета с њим.
8 Благо богаташу који се нађе без мане, а не тражи злато.
9 Ко је он? и назваћемо га блаженим: јер је чудеса учинио међу народом својим.
10 Ко је тиме био искушан и нашао се савршеним? онда нека се слави. Ко би могао увредити, а није увредио? или учинио зло, а ниси га учинио?
11 Његова добра ће бити утврђена, и скупштина ће објавити његову милостињу.
12 Ако седиш за обилном трпезом, не буди похлепан за њим и не говори: Има много меса на њему.
13 Запамтите да је зло око нешто зло, а шта је створено опакије од ока? зато плаче у свакој прилици.
14 Не пружај руку куд год погледа, и не гурај је с њим у посуду.
15 Не суди ближњему своме, и буди разборит у свему.
16 Једи како доликује човеку, оно што је пред тобом; и прождире ноте, да не будеш омражен.
17 Оставите прво због манира; и не буди незаситан да не саблазниш.
18 Када седиш међу многима, не пружај пре свега своју руку.
19 За добро негованог човека довољно је врло мало, и он не пушта ветар на своју постељу.
20 Умерен сан долази од умереног јела: рано устаје, и његова памет је с њим; али бол од гледања, и зебња и трбушни болови су код незаситог човека.
21 А ако си био приморан да једеш, устани, изађи, повраћај и одморићеш се.
22 Сине мој, слушај ме и не презири ме, и на крају ћеш наћи као што сам ти рекао: у свим својим делима буди брз, да те неће задесити болест.
23 Ко је добродушан према својој храни, људи ће добро говорити о њему; и извештају о његовом добром домаћинству повероваће се.
24 Али на онога ко не једе своје, цео град ће гунђати; а у сведочанства његове шкртости неће се сумњати.
25 Не показуј своју храброст у вину; јер је вино многе уништило.
26 Пећ доказује ивицу потапањем, тако вино срца охолих пијанством.
27 Човеку је вино добро као живот, ако се умерено пије: какав је онда живот човеку без вина? јер је створено да обрадује људе.
28 Измерно попијено и правовремено вино доноси весеље у срцу и ведрину ума;
29 Али вино испијано претерано изазива горчину ума, свађу и свађу.
30 Пијанство појачава бес безумника док не увреди: оно умањује снагу и задаје ране.
31 Не прекори ближњега свога на вину и не презири га у његовом весељу, не говори му погрдне речи и не притискај га да га наговараш да пије.

ПОГЛАВЉЕ 32

1 Ако постанеш господар гозбе, не дижи се, него буди међу њима као један од осталих; старајте се о њима и тако седите.
2 А када обавиш сву своју дужност, заузми своје место, да се с њима развеселиш и да примиш круну за добро организовање празника.
3 Говори, ти који си старији, јер ти приличи, али са здравим расуђивањем; и не ометају музику.
4 Не изливај речи тамо где је свирач, и не износи мудрости ван времена.
5 Концерт музике у гозби вина је као печат од карбункула у злату.
6 Као печат од смарагда у злату, тако је мелодија музике уз пријатно вино.
7 Говори, младићу, ако затребаш, а опет једва кад те двапут питају.
8 Нека твој говор буде кратак, да у мало речи разумеш много; буди као онај који зна а ипак држи језик за зубима.
9 Ако си међу великим људима, не изједначи се с њима; а када су древни људи на месту, не користите много речи.
10 Пре него што гром зађе муња; и пред посрамљеним човеком ће бити наклоњен.
11 Устани на време и не буди последњи; али без одлагања те врати кући.
12 Узми своју забаву и ради шта хоћеш, али не греши гордим говором.
13 И због тога благослови онога који те је створио и који те је напунио својим добрима.
14 Ко се боји Господа, примиће његову дисциплину; и они који га рано траже наћи ће милост.
15 Ко тражи закон, испуниће се њиме, а лицемер ће се тиме саблазнити.
16 Они који се боје Господа наћи ће суд, и запалиће правду као светлост.
17 Човек грешник неће бити укорен, већ нађе изговор по својој вољи.
18 Човек од савета ће бити пажљив; али чудан и горд човек се не плаши страхом, чак ни када је сам по себи учинио без савета.
19 Не чини ништа без савета; и кад једном учиниш, не кајај се.
20 Не иди путем на који можеш пасти и не спотакни се о камење.
21 Не буди самоуверен на јасан начин.
22 И чувај се своје деце.
23 У сваком добром делу веруј својој души; јер ово је држање заповести.
24 Ко верује у Господа, пази на заповест; и ко се узда у њега неће проћи горе.

ПОГЛАВЉЕ 33

1 Неће се догодити зло ономе који се боји Господа; али у искушењу и опет ће га избавити.
2 Мудар човек не мрзи закон; а ко је лицемер у њему као лађа у олуји.
3 Човек разуман се узда у закон; и закон му је веран као пророчанство.
4 Припремите шта да кажете, и тако ћете бити саслушани, и повежите упутства, а затим дајте одговор.
5 Срце безумног је попут кола; а мисли су му као секира која се котрља.
6 Коњ пастув је као пријатељ који се подсмева, он њише испод свакога ко седи на њему.
7 Зашто је један дан бољи од другог, када је сва светлост сваког дана у години од сунца?
8 По познању Господа они су се разликовали, и он је мењао годишња доба и празнике.
9 Неке од њих је направио високе дане и посветио их, а неке од њих је направио обичне дане.
10 И сви људи су од земље, а Адам је створен од земље:
11 У великом знању Господ их је поделио, и начинио им путеве различитим.
12 Неке од њих је благословио и узвисио, а неке је посветио и приближио себи, а неке је проклео и понизио, и скренуо са њихових места.
13 Као што је глина у грнчаревој руци, да је обликује по свом нахођењу: тако је човек у руци онога који га је направио, да би им учинио како му се највише свиђа.
14 Добро се поставља против зла и живот против смрти: тако је побожни против грешника, и грешник против побожног.
15 Погледај дакле сва дела Свевишњега; и ту су два и два, један против другог.
16 Пробудио сам се последњи од свих, као онај који бере иза берача грожђа: благословом Господњим профитих, и газих своју пресу као берач грожђа.
17 Узми у обзир да се нисам трудио само за себе, већ и за све оне који траже учење.
18 Чујте ме, ви великани из народа, и слушајте својим ушима, ви владари скупштине.
19 Не дај свом сину и жени, свом брату и пријатељу, власт над тобом док си жив, и не дај своја добра другоме, да се не покајеш и да се опет за то не покајеш.
20 Докле год живиш и имаш даха у себи, не предај се никоме.
21 Јер боље је да се твоја деца траже за тобом, него да се ти понашаш према њиховој учтивости.
22 У свим својим делима задржите предност; не остави мрљу у твојој части.
23 У време када завршиш своје дане и завршиш свој живот, подели своје наследство.
24 Храна, штап и терет су за магарца; и хлеб, исправљање и рад, за слугу.
25 Ако даш свог слугу да ради, наћи ћеш одмор; али ако га пустиш да ради беспослено, тражиће слободу.
26 Јарам и оковратник савијају врат, тако су мучења и муке за злог слугу.
27 Пошаљите га на рад, да не буде беспослен; јер беспосленост учи многом злу.
28 Поставите га да ради како му доликује: ако не буде послушан, обуците теже окове.
29 Али не будите претерани ни према коме; и без дискреције ништа.
30 Ако имаш слугу, нека ти буде као ти, јер си га скупо купио.
31 Ако имаш слугу, моли га као брата, јер ти је потребан, као својој души; ако му умолиш зло, а он побегне од тебе, којим ћеш путем ићи да га тражиш?

ПОГЛАВЉЕ 34

1 Наде човека без разума су испразне и лажне, а снови уздижу будале.
2 Ко гледа снове је као онај који хвата сенку и иде за ветром.
3 Визија снова је сличност једне ствари са другом, као што је лице на лице.
4 Шта се може очистити од нечистог? а из те ствари која је лажна каква истина може доћи?
5 Гатања, гатања и снови су таштi, и срце машта као срце жене у трудноћи.
6 Ако они нису послани од Свевишњег у твоју посету, немој се усредсредити на њих.
7 Јер су снови преварили многе, и изневерили су се који су се у њих уздали.
8 Закон ће се наћи савршен без лажи, а мудрост је савршенство верним устима.
9 Човек који је путовао зна много ствари; а ко има много искуства, објавиће мудрост.
10 Ко нема искуства мало зна, а ко је путовао пун је разборитости.
11 Када сам путовао, видео сам много ствари; и разумем више него што могу да изразим.
12 Често сам био у опасности од смрти, али сам био избављен због ових ствари.
13 Дух оних који се боје Господа оживеће; јер је њихова нада у Онога који их спасава.
14 Ко се боји Господа неће се бојати нити ће се бојати; јер је он његова нада.
15 Блажена је душа онога који се боји Господа: на кога гледа? а ко је његова снага?
16 Јер су очи Господње упрте у оне који га љубе, он им је моћна заштита и чврсти ослонац, одбрана од врућине, и покров од сунца у подне, чување од спотицања и помоћ од пада.
17 Он подиже душу и осветљава очи, даје здравље, живот и благослов.
18 Ко жртвује нешто погрешно стечено, његов принос је смешан; а дарови неправедних људи се не примају.
19 Свевишњи није задовољан приносима злих; нити је за грех умирен мноштвом жртава.
20 Ко доноси принос од добара сиромаха чини као онај који убија сина пред очима свог оца.
21 Хлеб убогих је живот њихов; ко га превари, човек је од крви.
22 Ко одузме живот ближњему, убија га; а ко превари радника своје најамнине је крвопролич.
23 Када један гради, а други руши, каква им је онда корист осим рада?
24 Кад се један моли, а други проклиње, чији ће глас Господ чути?
25 Ко се опере после додиривања мртвог тела, ако га се поново дотакне, шта користи његово прање?
26 Тако је и са човеком који пости за своје грехе, и опет иде, и чини исто: ко ће чути његову молитву? или шта му користи његово понижење?

ПОГЛАВЉЕ 35

1 Ко се држи закона, довољно приноси; ко пази на заповест, приноси жртвену жртву.
2 Ко узврати добро, нуди фино брашно; а ко даје милостињу жртвује хвалу.
3 Одступити од зла је Господу мило; а напуштање неправде је умирење.
4 Нећеш се појавити празан пред Господом.
5 Јер све ово треба да се чини због заповести.
6 Принос праведника удебљава олтар, и угодан мирис његов је пред Свевишњим.
7 Жртва праведног човека је прихватљива. и спомен на то никада неће бити заборављен.
8 Укажи Господу његову част добрим оком и не умањи првине својих руку.
9 У свим својим даровима показуј ведро лице и посвети своју десетину с радошћу.
10 Дај Свевишњем како те је обогатио; и као што си добио, дај ведрим оком.
11 Јер Господ надокнађује, и даће ти седам пута више.
12 Не мисли даквариш даровима; јер такве неће примити: и не уздај се у неправедне жртве; јер је Господ судија, и код Њега нема поштовања.
13 Он неће прихватити никога против сиромаха, него ће чути молитву потлачених.
14 Неће презрети молбу сироте; ни удовица кад излије тужбу своју.
15 Зар не теку сузе низ образе удовице? и није ли њен вапај против онога који их руши?
16 Онај ко служи Господу биће прихваћен са наклоношћу, и његова молитва ће досећи до облака.
17 Молитва понизног продире облаке, и док се не приближи, неће се утешити; и неће отићи, док Свевишњи не види да суди праведно и изврши суд.
18 Јер Господ неће оклевати, нити ће Моћни бити стрпљиви према њима, све док не разбије бедра немилосрдних и не узврати осветом незнабошцима; док не одузме мноштво охолих и сломи жезло неправедних;
19 Док не узврати сваком човеку према његовим делима, и делима људским према њиховим намерама; док не суди ствар своме народу и учини да се радују својој милости.
20 Милост је временска у време невоље, као облаци кише у време суше.

ПОГЛАВЉЕ 36

1 Помилуј нас, Господе Боже свих, и погледај нас:
2 И пошаљи страх свој на све народе који те не траже.
3 Подигни руку своју на туђе народе и нека виде твоју моћ.
4 Као што си био посвећен у нама пред њима, тако се и ти увеличао међу њима пред нама.
5 И нека те знају, као што смо те познали, да нема Бога осим тебе, Боже.
6 Покажи нове знаке и учини друга чудна чуда: прослави руку своју и десницу своју, да изнесу чудесна дела твоја.
7 Подигни гнев и излиј гнев, уклони противника и уништи непријатеља.
8 Скрати време, сети се завета и нека објављују твоја чудесна дела.
9 Ко побегне, нека буде прогутан од гнева огња; и нека пропадну они који тлаче народ.

10 Разбијте главе владара незнабожаца који говоре: Нема другог осим нас.
11 Скупи сва Јаковљева племена и наследи их као од почетка.
12 Господе, смилуј се народу који се зове твојим именом и Израелу, коме си дао име својим првенцем.
13 Буди милостив према Јерусалиму, свом светом граду, месту твог одмора.
14 Испуни Сион неисказаним пророчанствима својим, а народ свој славом својом:
15 Сведочи онима које имаш од почетка, и подижи пророке који су били у твоје име.
16 Награди оне који те чекају, и нека буду верни твоји пророци.
17 Господе, услиши молитву слугу својих, по благослову Аронову над народом својим, да сви који живе на земљи знају да си ти Господ, вечни Бог.
18 Трбух прождире све месо, али је једно месо боље од другог.
19 Као што непце куша разне врсте дивљачи, тако и срце које разуме лажне говоре.
20 Ладно срце изазива тегобу, али ће му искусан човек надокнадити.
21 Жена ће примити сваког мушкарца, али је једна ћерка боља од друге.
22 Лепота жене весели лице, а мушкарац не воли ништа боље.
23 Ако је на њеном језику доброта, кротост и утеха, онда њен муж није као други људи.
24 Ко стекне жену, почиње имање, помоћ као он сам и стуб одмора.
25 Где нема живе ограде, тамо је имање опљачкано, а ко нема жену, лутаће горе-доле тугујући.
26 Ко ће веровати добро постављеном лопову који скаче од града до града? па ко ће поверовати човеку који нема куће, а борави где год га ноћ однесе?

ПОГЛАВЉЕ 37

1 Сваки пријатељ каже: и ја сам му пријатељ; али постоји пријатељ, који је пријатељ само по имену.
2 Није ли смрт смртна када се друг и пријатељ претвори у непријатеља?
3 О зла маште, одакле си дошао да покријеш земљу преваром?
4 Постоји друг, који се радује благостању пријатеља, али ће у време невоље бити против њега.
5 Постоји друг, који помаже свом пријатељу за стомак, и подиже штитник против непријатеља.
6 Не заборави свог пријатеља у свом уму, и немој га занемарити у свом богатству.
7 Сваки саветник велича савете; али има и оних који сами себе саветују.
8 Чувај се саветника и знај пре шта му је потребно; јер ће саветовати сам за себе; да не баци жреб на тебе,
9 И реци ти: Добар је пут твој, а он после стане на другу страну да види шта ће те задесити.
10 Не саветуј се с оним који те сумња, и скривај свој савет од оних који ти завиде.
11 Нити се саветујте са женом која је додирује на коју је љубоморна; ни са кукавицом у питањима рата; нити код трговца у вези размене; нити са купцем продаје; нити са завидљивим човеком захвалности; ни са немилосрдним човеком дирљивим добротом; ни са лењивим за било какав посао; нити са најамником за годину дана завршених радова; нити са беспосленим слугом великог посла: не слушајте их ни у каквом савету.
12 Али буди увек са побожним човеком, за кога знаш да држи заповести Господње, чији је ум по твом уму, и туговаће с тобом ако побациш.
13 И нека стоји савет твога срца, јер нема вернијег човека од њега.
14 Јер човеков ум понекад има обичај да му каже више од седам стражара који седе горе у високој кули.
15 И изнад свега овога моли се Свевишњем да управи пут твој у истини.
16 Нека разум иде испред сваког подухвата, а савет пре сваког дела.
17 Лице је знак промене срца.
18 Појављују се четири врсте ствари: добро и зло, живот и смрт; али језик влада њима непрестано.
19 Има један који је мудар и поучава многе, а себи је неискористан.
20 Има један који говори мудрост речима, а омражен је: биће без сваке хране.
21 Јер му милост није дата од Господа, јер је лишен сваке мудрости.
22 Други је себи мудар; а плодови разумевања су похвални у устима његовим.
23 Мудар човек поучава свој народ; и плодови његовог разумевања не пропадају.
24 Мудар човек ће бити испуњен благословом; и сви који га виде сматраће га срећним.
25 Дани људског живота могу се избројати, али дани Израела су небројени.
26 Мудар човек ће наследити славу међу својим народом, и његово име биће вечно.
27 Сине мој, испитај своју душу у свом животу и види шта је зло за њу, и не дај јој то.
28 Јер није све корисно за све људе, нити свака душа има задовољство у свему.
29 Не буди незаситан ни у чему фином, нити превише похлепан на јело;
30 Јер прекомерно јело доноси болест, а преједање ће се претворити у болештину.
31 Од преждеравања су многи изгинули; али ко пази, продужава свој живот.

ПОГЛАВЉЕ 38

1 Почастите лекара чашћу која му припада због употребе коју можете имати од њега, јер га је Господ створио.
2 Јер од Свевишњег долази исцељење, и он ће примити част од цара.
3 Вештина лекара ће подићи његову главу, и у очима великих људи биће у дивљењу.
4 Господ је створио лекове од земље; а ко је мудар неће их се гнушати.
5 Није ли вода постала слатка од дрвета, да се сазна њена врлина?
6 И дао је људима вештину да би био почаствован у својим чудесним делима.
7 Са таквима он лечи људе и уклања њихове болове.

8 Од таквих апотекар прави посластице; и његовим
делима нема краја; и од њега мир по свој земљи,
9 Сине мој, не буди немаран у својој болести, него се
моли Господу, и он ће те излечити.
10 Остави се од греха и исправи руке своје и очисти
срце своје од сваке зла.
11 Дајте сладак мирис и спомен од финог брашна; и дај
масну жртву, као да није.
12 Онда дај место лекару, јер га је Господ створио;
нека не одлази од тебе, јер ти је потребан.
13 Постоји време када је у њиховим рукама добар
успех.
14 Јер и они ће се молити Господу, да он успе у томе,
што дају за олакшање и лек за продужење живота.
15 Ко згреши пред својим Творцем, нека падне у руке
лекару.
16 Сине мој, пусти сузе да падну на мртве и почни да
јадикујеш, као да си сам претрпео велику штету; а
затим покриј тело његово по обичају и не занемаруј
његово сахрањивање.
17 Горко плачи, и јадикуј силно, и јадикуј се, како је
достојан, и то дан или два, да се о теби не би рђаво
говорило, а онда се теши због своје тежине.
18 Јер од тегобе долази смрт, и тегоба срца ломи снагу.
19 У невољи остаје и туга, а живот сиромаха је
проклетство срца.
20 Не узимај тежину к срцу: отерај је и учлани до краја.
21 Не заборави, јер нема повратка: нећеш му чинити
добро, него науди себи.
22 Запамти мој суд, јер ће и твој бити такав; јуче за
мене, а данас за тебе.
23 Кад мртви почива, нека се успомена на њега умири;
и утеши се за њега, када се Дух његов удаљи од њега.
24 Мудрост ученог човека долази из слободног
времена, а ко има мало посла, постаће мудар.
25 Како може да стекне мудрост који држи плуг, и који
се хвали шиљком, који тера волове, и који је заузет
њиховим пословима, и који говори о јунацима?
26 Он даје свој ум да прави бразде; и марљиво даје
сточну храну.
27 Тако сваки столар и мајстор, који раде ноћу и дању,
и они који секу и грабе печате, и марљиви су да праве
велику разноликост, и предају се кривотвореним
сликама, и бдију да заврше посао:
28 Ковач такође седи крај наковња, и посматра
гвоздени рад, испарења ватре губе његово тело, и он се
бори са врелином пећи: бука чекића и наковња је увек
у његовим ушима, и очи и даље гледају на образац
ствари које он прави; он одлучује да заврши свој посао,
и пази да га савршено углача:
29 Тако ради и грнчар који седи на свом послу и окреће
точак својим ногама, који је увек пажљиво постављен
на свом послу и све своје послове ради по бројевима;
30 Руком својом обликује глину и сагне снагу своју
пред ногама својим; он се примењује да га води; и
марљив је да очисти пећ:
31 Сви се ови уздају у своје руке, и сваки је мудар у
свом послу.
32 Без њих се град не може настанити, и они неће
боравити где хоће, нити ће ићи горе-доле.
33 Неће их се тражити у јавном савету, нити ће седети
високо у скупштини: неће седети на судијском месту,
нити ће разумети пресуду пресуде: они не могу
проглашавати правду и суд; и неће се наћи тамо где се
говоре параболе.
34 Али они ће одржати стање света, и сва њихова жеља
је у раду њиховог заната.

ПОГЛАВЉЕ 39

1 Али онај ко се посвети закону Свевишњега и
заокупљен његовим размишљањем, тражиће мудрост
свих древних и бити заокупљен пророчанствима.
2 Он ће држати речи славних људи, и где су лукаве
параболе, он ће бити и тамо.
3 Он ће тражити тајне тешких казни и бити упућен у
мрачне параболе.
4 Он ће служити међу великашима и појавити се пред
кнезовима, путоваће по страним земљама; јер је
искушао добро и зло међу људима.
5 Он ће дати своје срце да рано прибегне Господу који
га је створио, и молиће се пред Свевишњим, и
отвориће своја уста у молитви, и молиће се за своје
грехе.
6 Када велики Господ буде хтео, он ће се испунити
духом разумевања: изливаће мудре реченице и
захваљивати Господу у његовој молитви.
7 Он ће управљати својим саветима и знањем, и у
својим тајнама ће медитирати.
8 Он ће показати шта је научио, и хвалиће се законом
завета Господњег.
9 Многи ће похвалити његово разумевање; и докле год
свет траје, неће бити избрисан; спомен његов неће
нестати, и име ће његово живети од колена до колена.
10 Народи ће објавити његову мудрост, и скупштина ће
објавити његову хвалу.
11 Ако умре, оставиће име веће од хиљаду; а ако живи,
умножиће га.
12 Ипак, имам још да кажем, о чему сам размишљао;
јер сам се напунио као месец пун.
13 Послушајте ме, ви света децо, и зацветајте као ружа
која расте крај потока у пољу.
14 И дајте угодан мирис као тамјан, и цветајте као
љиљан, одашиљајте мирис и певајте песму хвале,
благосиљајте Господа у свим делима његовим.
15 Увеличајте име његово, и изнесите хвалу његову
песмама својих усана и харфама, и хвалећи га овако
говорите:
16 Сва су Господња дела изузетно добра, и све што он
заповеди извршиће се у своје време.
17 И нико не сме да каже: Шта је ово? зашто је то? јер
ће у згодно време сви бити тражени: по његовој
заповести воде су стајале као гомила, а на речи
његових уста су биле воде.
18 По његовој заповести чини се што му је драго; и
нико не може спречити, кога ће спасти.
19 Дела сваког тела су пред њим, и ништа се не може
сакрити од његових очију.
20 Он види од века до века; и нема ничег дивног пред
њим.
21 Човек не треба да каже: Шта је ово? зашто је то? јер
је све створио за њихову употребу.
22 Његов благослов је прекрио суву земљу као реку и
напојио је као потоп.
23 Као што је претворио воде у сол, тако ће
незнабошци наследити његов гнев.

24 Као што су његови путеви јасни светима; тако су они камен спотицања за зле.
25 Јер добра су добра створена од почетка, тако зла за грешнике.
26 Главне ствари за целокупну употребу људског живота су вода, ватра, гвожђе и со, пшенично брашно, мед, млеко и крв грожђа, и уље, и одећа.
27 Све је ово на добро побожнима, па се грешницима претварају у зле.
28 Постоје духови који су створени за освету, који у свом гневу леже на болним ударима; у време уништења они изливају своју силу и умирују гнев онога који их је створио.
29 Ватра, и град, и глад и смрт, све је то створено за освету;
30 Зуби дивљих звери и шкорпиона, змија и мач који кажњава зле на уништење.
31 Они ће се радовати заповести његовој, и биће спремни на земљи, када затреба; и кад им дође време, неће преступити његову реч.
32 Зато сам од почетка био одлучан и размишљао о овим стварима, и оставио сам их у писаној форми.
33 Сва су дела Господња добра, и он ће дати све што је потребно на време.
34 Тако да човек не може рећи: „Ово је горе од тога, јер ће временом сви бити добро прихваћени.
35 И зато хвалите Господа свим срцем и устима, и благосиљајте име Господње.

ПОГЛАВЉЕ 40

1 Велики труд створен је за сваког човека, и тежак је јарам на синовима Адамовим, од дана када изађу из утробе своје мајке, до дана када се врате мајци свега.
2 Њихова машта о стварима које долазе и о дану смрти узнемирују њихове мисли и изазивају страх у срцу;
3 Од онога који седи на престолу славе, до онога који је понижен у земљи и пепелу;
4 Од онога који носи пурпур и круну, до онога ко је обучен у ланену хаљину.
5 Гнев, и завист, невоља и немир, страх од смрти, и гнев, и свађа, и у време одмора на његовој постељи, његов ноћни сан, мењају његово знање.
6 Мало или ништа се одмара, а после је у сну, као у дану страже, узнемирен у визији свог срца, као да је побегао из битке.
7 Кад је све безбедно, он се буди и чуди се да страх није био ништа.
8 Такве ствари се дешавају сваком телу, и људима и животињама, а то је седмероструко више код грешника.
9 Смрт и крвопролиће, свађа и мач, несреће, глад, невоља и бич;
10 Ове ствари су створене за зле, и због њих је дошао потоп.
11 Све што је од земље вратиће се у земљу, а оно што је од воде вратиће се у море.
12 Свако подмићивање и неправда ће бити избрисани, али право поступање ће трајати заувек.
13 Имовина неправедних пресушиће се као река, и нестаће у буци, као велика грмљавина на киши.
14 Док отвори руку, радоваће се, тако ће преступници нестати.
15 Синови безбожника неће родити много грана, него су као нечисто корење на тврдој стени.
16 Коров који расте на свакој води и обали реке биће почупан пре сваке траве.
17 Изобиље је као најплоднији врт, а милосрђе траје заувек.
18 Радити и бити задовољан оним што човек има, сладак је живот; али онај ко нађе благо је изнад њих обоје.
19 Деца и изградња града настављају мушко име, али је жена непорочна изнад њих обоје.
20 Вино и музика радују срце, али љубав према мудрости је изнад њих обоје.
21 Свила и псалтир чине слатку мелодију, али је пријатан језик изнад њих обоје.
22 Твоје око жели наклоност и лепоту, али више од оба жита док је зелено.
23 Пријатељ и друг се никада не сусрећу погрешно, али изнад обојице је жена са својим мужем.
24 Браћа и помоћ су против времена невоље, али милостиња ће избавити више од њих обоје.
25 Злато и сребро учвршћују ногу, а савет се цени изнад њих обоје.
26 Богатство и снага подижу срце, али страх Господњи је изнад њих обоје: нема оскудице у страху Господњем, и не треба тражити помоћ.
27 Страх је Господњи плодни врт, и покрива га изнад сваке славе.
28 Сине мој, не води просјачки живот; јер боље је умрети него просити.
29 Живот онога ко зависи од туђе трпезе не рачуна се за живот; јер се прља туђим месом, али ће се добро негован мудар чувати тога.
30 Слада је просјачење у устима бестидника, а у стомаку његовом огањ ће горети.

ПОГЛАВЉЕ 41

1 О смрти, како је горко сећање на тебе човеку који мирно живи у свом имању, човеку који нема шта да га узнемирава, и који има благостање у свему: да, ономе који је још у стању да прими месо!
2 О смрти, прихватљива је твоја казна за убоге, и за онога чија снага нестане, који је сада у последњем веку, и узнемирен је свим стварима, и ономе који очајава и изгубио је стрпљење!
3 Не бој се смртне пресуде, сећај се оних који су били пре тебе и који ће доћи после; јер ово је казна Господња над сваким телом.
4 А зашто си против задовољства Свевишњег? нема инквизиције у гробу, да ли си живео десет, или сто, или хиљаду година.
5 Деца грешника су одвратна деца и они који живе у стану безбожника.
6 Наслеђе деце грешника ће пропасти, а њихово потомство ће имати вечну срамоту.
7 Деца ће се жалити на безбожног оца, јер ће због њега бити погрђени.
8 Тешко вама, безбожници, који сте напустили закон Бога Свевишњега! јер ако се увећате, биће вам на пропаст;
9 И ако се родите, бићете рођени на проклетству, а ако умрете, проклетство ће бити ваш део.

10 Сви који су са земље поново ће се окренути на земљу, па ће безбожници отићи од проклетства до уништења.
11 Оплакивање људи је око њихових тела, а зло име грешника биће избрисано.
12 Пази на своје име; јер ће то остати код тебе изнад хиљаду великих златних блага.
13 Добар живот има само неколико дана, а добро име остаје довека.
14 Децо моја, држите дисциплину у миру: јер мудрост која је скривена и благо које се не види, каква је корист од њих обоје?
15 Човек који скрива своју лудост бољи је од човека који скрива своју мудрост.
16 Зато се постидите по мојој речи: јер није добро задржати сву срамоту; нити је сасвим одобрено у свакој ствари.
17 Стиди се блудништва пред оцем и мајком, и лажи пред кнезом и моћним човеком;
18 О преступу пред судијом и владаром; безакоња пред скупштином и народом; неправедног поступања пред својим партнером и пријатељем;
19 И о крађи у погледу места где боравиш, иу погледу истине Божије и његовог савеза; и да се лактом наслониш на месо; и презиру давати и узимати;
20 И тишине пред онима који те поздрављају; и гледати на блудницу;
21 И да одвратим лице своје од свог рођака; или да однесе део или поклон; или да се загледа у жену другог човека.
22 Или да буде презаузет са својом слушкињом и да се не приближава њеном кревету; или погрдних говора пред пријатељима; и након што си дао, не кори;
23 Или понављања и понављања онога што сте чули; и откривања тајни.
24 Тако ћеш се заиста посрамити и наћи ћеш милост пред свим људима.

ПОГЛАВЉЕ 42

1 Ових се ствари не стиди и никог не прихватај да тиме греши:
2 О закону Свевишњега и завету његовом; и о суду за оправдање безбожника;
3 О обрачуну са својим партнерима и путницима; или о поклону наследства пријатеља;
4 О тачности равнотеже и тегова; или добијања много или мало;
5 И о равнодушној продаји трговаца; много исправљања деце; и натерати бок злог слуге да крвари.
6 Добро је чување где је жена зла; и ћути где су многе руке.
7 Испоручите све ствари у броју и тежини; и напиши све што дајеш или примаш.
8 Не стиди се да обавестиш немудре и глупе, и екстремне старе који се свађају са младима: тако ћеш бити заиста учен, и бићеш признат од свих људи који живе.
9 Отац се буди за кћер, кад нико не зна; и брига за њу одузима сан: кад је млада, да не прође цвет својих година; и удата, да је не мрзе:
10 У свом девичанству, да се не би оскврнила и затрудњела у дому свога оца; и имати мужа, да се не понаша лоше; а кад је удата да не буде нероткиња.
11 Пази на бесрамну ћерку, да те не учини смехом непријатељима твојим, и словом у граду, и срамотом међу људима, и да те не посрами пред мноштвом.
12 Не гледај лепоту сваког тела и не седи усред жена.
13 Јер од хаљина долази мољац, а од жена злоба.
14 Боља је мушкарчина него љубазна жена, жена, кажем, која доноси срамоту и срамоту.
15 Сада ћу се сетити дела Господњих и објавити ствари које сам видео: У речима Господњим су његова дела.
16 Сунце које даје светлост гледа на све ствари, и дело његово је пуно славе Господње.
17 Господ није дао моћ светима да објављују сва његова чудесна дела, која је Свемогући Господ чврсто утврдио, да би све што је било утврђено на његову славу.
18 Он тражи дубину и срце, и разматра њихове лукаве смишљања, јер Господ зна све што се може знати, и он види знакове света.
19 Он објављује ствари које су прошле и које ће доћи, и открива кораке скривених ствари.
20 Ниједна му помисао не измиче, нити се од њега скрива ниједна реч.
21 Он је украсио изврсна дела своје мудрости, и он је од века до века: њему се ништа не може додати, нити се може умањити, и нема потребе за саветом.
22 О како су пожељна сва његова дела! и да човек види и до искре.
23 Све ове ствари живе и остају заувек за сваку употребу, и све су послушне.
24 Све су ствари двоструке једна против друге, и он није учинио ништа несавршеним.
25 Једно утврђује добро или друго, и ко ће се наситити гледањем његове славе?

ПОГЛАВЉЕ 43

1 Понос висине, јасан свод, љепота неба, са својом величанственом појавом;
2 Сунце кад се појави, објављујући при свом изласку чудесним оруђем, дело Свевишњега:
3 У подне суши земљу, и ко може да издржи врелину њене?
4 Човек који дува у пећ је у врелини, али сунце горе три пута више; издишући ватрене паре и одашиљујући сјајне зраке, замагљује очи.
5 Велик је Господ који га је створио; и по заповести његовој журно трчи.
6 Учинио је и месец да служи у њено време као објава времена и знак света.
7 Од месеца је знак празника, светлост која се смањује у свом савршенству.
8 Месец се зове по њеном имену, дивно се повећава у њеној промени, јер је оруђе горњих војски, сија на своду небеском;
9 Лепота неба, слава звезда, украс који светли на највишим местима Господњим.
10 По заповести Светога они ће стајати у свом реду, и никада неће клонути на својим часовницима.
11 Погледај дугу и хвали онога који ју је створио; веома је леп у својој светлости.

12 Окружује небо сјајним кругом, и руке Свевишњега су га савиле.
13 Својом заповешћу он руши снег и брзо шаље муње своје пресуде.
14 Овим се отварају блага, и облаци лете као птице.
15 Својом великом снагом он чини облаке чврстим, и градом се разбија.
16 Пред његовим погледом, планине се потресу, и по његовој вољи дува јужни ветар.
17 Од буке грмљавине земља дрхти, тако и од северне олује и вихор: као птице које лете он разбацује снег, а његов пада као светлост скакаваца.
18 Око се диви лепоти белине његове, и срце се чуди киши њеној.
19 Иње као со сипа на земљу, и стврднувши, лежи на врховима оштрих стубова.
20 Када дува хладан северни ветар и вода се згрушава у лед, он остаје на сваком скупу воде и облачи воду као оклоп.
21 Она прождире планине, и спаљује пустињу, и прождире траву као огањ.
22 Садашњи лек за све је магла која брзо долази, роса која долази након топлоте која се освежава.
23 Својим саветом он умирује бездану и сади острва у њој.
24 Они који плове по мору говоре о опасности од тога; и када то чујемо својим ушима, чудимо се томе.
25 Јер у њима бивају чудна и чудесна дела, створена је разноликост свих врста звери и китова.
26 Од њега ће њихов крај имати успешан успех, и од његове речи све се заснива.
27 Можемо много да говоримо, а ипак смо кратко; дакле, у целини, он је све.
28 Како ћемо моћи да га увеличамо? јер је велики изнад свих својих дела.
29 Страшан је Господ и веома велик, и чудесна је сила његова.
30 Кад славите Господа, узвисујте га колико год можете; јер ће он још много надмашити; и када га узвисите, уложите сву своју снагу и не уморите се; јер никада не можете отићи довољно далеко.
31 Ко га је видео да нам каже? и ко може да га увелича таквог какав јесте?
32 Још су скривене веће ствари од ових, јер смо видели само неколико његових дела.
33 Јер Господ је све створио; и побожнима је дао мудрост.

ПОГЛАВЉЕ 44

1 Похвалимо сада славне људе и наше очеве који су нас родили.
2 Господ је учинио велику славу кроз њих својом великом силом од почетка.
3 Они који су владали у својим краљевствима, људи познати по својој моћи, дајући савете својим разумевањем и објављујући пророчанства:
4 Вође народа својим саветима и својим знањем учења сусрећу се са народом, мудре су и речита упутства њихова:
5 Као што су открили музичке мелодије и писмено рецитовали стихове:
6 Богати људи опремљени способношћу, живећи мирно у својим становима:
7 Сви су ови били поштовани у својим нараштајима и били су слава својих времена.
8 Има их који су оставили име иза себе, да би њихове похвале биле објављене.
9 И има их који немају спомена; који су изгинули, као да их никада није било; и постану као да се никада нису родили; и њихова деца после њих.
10 Али то су били милосрдни људи, чија праведност није заборављена.
11 Њихово потомство ће увек остати добро наследство, а њихова деца ће бити унутар савеза.
12 Њихово семе стоји, и деца њихова ради њих.
13 Њихово семе остаће заувек, и њихова слава неће бити избрисана.
14 Њихова тела су сахрањена у миру; али име њихово живи довека.
15 Народ ће причати о својој мудрости, а скупштина ће изнети своју хвалу.
16 Енох је угодио Господу и био је преведен, као пример покајања за све генерације.
17 Ноје је пронађен савршен и праведан; у време гнева узет је у замену за свет; зато је остављен као остатак на земљи када дође потоп.
18 С њим је склопљен вечни савез да свако тело више не пропадне од потопа.
19 Аврам је био велики отац многих људи: у слави није било њему сличног;
20 Који је држао закон Свевишњег и био у савезу с њим; он је утврдио савез у свом телу; и кад се доказаше, нађе се веран.
21 Зато га је уверио заклетвом да ће благословити народе у свом семену, и да ће га умножити као прах земаљски, и узвисити његово семе као звезде, и дати их наследити од мора до мора, и од реке до крајњег дела земље.
22 Са Исаком је такође успоставио за Аврама оца свога благослов свих људи и савез, и ставио га на главу Јаковљеву. Он га је признао у свом благослову, и дао му наследство, и поделио његове делове; међу дванаест племена их је поделио.

ПОГЛАВЉЕ 45

1 И изведе из њега милосрдног човека, који нађе милост у очима сваког тела, Мојсија, љубљеног од Бога и људи, чији је спомен благословен.
2 Учинио га је сличним славним свецима, и увеличао га, тако да су његови непријатељи стајали у страху од њега.
3 Својим речима је учинио да чуда престану, и учинио га је славним у очима краљева, и дао му је заповест за свој народ, и показао му део своје славе.
4 Он га је посветио у његовој неверности и кротости, и изабрао га од свих људи.
5 Учинио га је да чује његов глас, и одвео га је у тамни облак, и дао му је заповести пред његовим лицем, чак и закон живота и знања, да поучи Јакова својим заветима, а Израела својим пресудама.
6 Узвисио је Арона, светог човека попут њега, чак и његовог брата, из Левијевог племена.

7 Он је склопио вечни савез с њим и дао му свештенство међу народом; улепша га красним украсима и обуче га у одећу славе.
8 Ставио је на њега савршену славу; и ојачао га богатим хаљинама, панталонама, дугом хаљином и оплећаком.
9 И окружи га наровима и многим златним звонима унаоколо, да би, док је ишао, био звук и бука која би се могла чути у храму, за спомен деци његовог народа;
10 Са светом одећом, са златом, и плавом свилом, и пурпуром, дело везеног, са оклопом суда, и са Уримом и Тумимом;
11 Са упреденим скерлетом, дело лукавог мајстора, са драгим камењем урезаним као печати и уметнутим златом, рад јувелира, са натписом урезаним за спомен, по броју племена Израеловних.
12 Поставио је златну круну на митру, на којој је била урезана Светост, украс части, скупо дело, жеље очију, лепо и лепо.
13 Пре њега није било таквих, нити их је неко странац обукао, већ само његова деца и деца његове деце заувек.
14 Њихове жртве ће се у потпуности трошити сваки дан два пута непрекидно.
15 Мојсије га је посветио и помазао светим уљем: ово му је било одређено вечним заветом, и његовом потомству, све док небеса остану, да му служе и врше службу свештенства, и благослови народ у његово име.
16 Изабрао га је од свих живих људи да принесе жртву Господу, тамјан и угодан мирис, за спомен, да изврши помирење за свој народ.
17 Дао му је своје заповести и власт у статутима судова, да поучи Јакова сведочанствима и обавести Израел у својим законима.
18 Странци су се уротили против њега и клеветали га у пустињи, чак и људи који су били на страни Датанове и Абиронове, и скупштина Кореа, са гневом и гневом.
19 То је Господ видео, и то му се не допадне, и у гневу његовом су пропали; он је учинио чуда на њима, да их сажге огњеним пламеном.
20 Али он је учинио Арона часнијим, и дао му наследство, и поделио му првине од прираста; посебно је припремио хлеб у изобиљу:
21 Јер они једу од Господњих жртава које је дао њему и његовом потомству.
22 Али у земљи народа није имао наследства, нити је имао удела међу народом, јер је сам Господ његов део и наследство.
23 Трећи у слави је Финеј, син Елеазаров, јер је имао ревност у страху Господњем, и устао с добрим срцем, када се народ вратио и извршио помирење за Израиљ.
24 Зато је с њим био склопљен завет мира да он буде поглавар светиње и свог народа, и да он и његово потомство имају достојанство свештенства заувек:
25 Према савезу склопљеном са Давидом, сином Јесејевим, из племена Јудиног, да наследство краља припада само његовом потомству; тако и Ароново наследство треба да буде његовом потомству.
26 Бог ти дао мудрости у свом срцу да праведно судиш његовом народу, да њихова добра не буду укинута, и да њихова слава траје довека.

ПОГЛАВЉЕ 46

1 Исус, син Наве, био је храбар у ратовима, и био је наследник Мојсија у пророчанствима, који се по свом имену увеличао ради спасења изабраника Божијих и освете непријатељима који су се дигли против њих, да би поставио Израиља у њихово наследство.
2 Како је велика слава стекла кад је подигао своје руке и испружио свој мач на градове!
3 Ко је пре њега тако стајао? јер је сам Господ довео к њему своје непријатеље.
4 Зар се сунце није вратило својим средствима? а није био један дан као два?
5 Призивао је Свевишњег Господа, када су га непријатељи притискали са свих страна; и услиши га велики Господ.
6 И с градом силне снаге дао је да се битка жестоко обруши на народе, и на силазку Бет-Хорон уништио је оне који су се одупирали, да народи упознају сву своју снагу, јер се борио пред Господом. , и пође за Силним.
7 У Мојсијево време такође је учинио дело милосрђа, он и Халев, син Јефонин, тако што су се супротставили скупштини и одвратили народ од греха, и умирили зле мрмљање.
8 И од шест стотина хиљада људи пешака, њих двоје су сачувани да их доведу у баштину, чак у земљу у којој тече млеко и мед.
9 Господ је дао снагу и Халеву, који је остао с њим до старости његове, тако да је ушао на узвишице земље, и његово потомство је стекло у наследство.
10 Да би сви Израелови синови видели да је добро следити Господа.
11 А што се тиче судија, свакога по имену, чије срце није било блудничко, нити се удаљило од Господа, нека је благословен њихов спомен.
12 Нека њихове кости процветају са свог места, и нека се име оних који су били поштовани остане на њиховој деци.
13 Самуило, Господњи пророк, љубљени од свог Господа, успоставио је краљевство и помазао кнезове над својим народом.
14 По Господњем закону судио је скупштини, и Господ је имао поштовање према Јакову.
15 По својој верности он је проглашен за правог пророка, а по својој речи био је познат као веран у визији.
16 Призивао је моћног Господа, када су га његови непријатељи притискали са свих страна, када је приносио сисанче.
17 И Господ загрми с неба, и са великом буком учини да се чује свој глас.
18 И уништио је владаре Тира и све кнезове филистејске.
19 И пре дугог сна он је изнео доказе у очима Господа и његовог помазаника: Ја нисам узео ничије имање, чак ни ципелу, и нико га није оптужио.
20 А после своје смрти прорекао је, и показао краљу свој крај, и подигао глас са земље у пророчанству, да избрише злоћу народа.

ПОГЛАВЉЕ 47

1 После њега је устао Натан да пророкује у време Давидово.
2 Као што је сало с жртвене жртве узето, тако је Давид изабран од синова Израелових.
3 Играо се са лавовима као са јарићима, а са медведима као са јагањцима.
4 Није ли убио дива, док је још био млад? и зар није скинуо срамоту од народа, када је подигао руку своју са каменом у праћки, и потукао хвалисање Голијата?
5 Јер је призвао Свевишњег Господа; и даде му снагу у десној руци да убије тог моћног ратника и подиже рог свог народа.
6 Тако га је народ почастио са десет хиљада и хвалио га у благословима Господњим, јер му је дао венац славе.
7 Јер је уништио непријатеље са свих страна, и уништио Филистеје његове противнике, и разбио им рог до данас.
8 У свим својим делима хвалио је Свевишњега речима славе; целим срцем певао је песме и волео онога који га је створио.
9 Поставио је и певаче пред олтар, да својим гласовима стварају угодну мелодију и свакодневно певају хвале у својим песмама.
10 Он им је улепшао празнике, и одредио свечана времена до краја, да хвале његово свето име, и да храм од јутра звучи.
11 Господ је узео грехе његове и узвисио његов рог заувек, дао му је завет царева и престо славе у Израиљу.
12 После њега је устао мудар син, и због њега је живео на слободи.
13 Соломон је царовао у мирно време и био је поштован; јер Бог утиша око њега да сагради кућу у своје име и припреми светињу своју заувек.
14 Како си био мудар у младости и као потоп испуњен разумом!
15 Твоја душа је покрила сву земљу, и испунио си је мрачним причама.
16 Твоје име је отишло далеко до острва; и због мира си био вољен.
17 Земље су ти се дивиле песмама твојим, пословицама, параболама и тумачењима.
18 У име Господа Бога, који се зове Господ Бог Израелов, скупио си злато као калај и умножио сребро као олово.
19 Поклонио си своја бедра пред женама, и својим телом си био покорен.
20 Укаљао си своју част и окаљао своје потомство, тако да си навукао гнев на своју децу, и ожалошћен због своје лудости.
21 Тако је краљевство било подељено, а од Јефрема је владало побуњено краљевство.
22 Али Господ никада неће одустати од своје милости, нити ће пропасти ниједно од његових дела, нити ће укинути потомство својих изабраних, и семе онога који га воли неће одузети; зато је дао остатак Јакову , и од њега корен Давиду.
23 Тако се Соломон упокојио са оцима својим, а од свог потомства оставио је за собом Робоама, чак и лудост народа, и онога који није имао разума, који је одвратио народ својим саветом. Био је и Јеровоам, Наватов син, који је навео Израиља на грех, и показао Јефрему пут греха.
24 А њихови греси су се веома умножили, тако да су били протерани из земље.
25 Јер су тражили сву злоћу, док их освета није стигла.

ПОГЛАВЉЕ 48

1 Тада устаде пророк Илија као огањ, и његова реч је горела као светиљка.
2 Навукао је на њих велику глад и својом ревношћу смањио њихов број.
3 Речју Господњом затворио је небо, и такође три пута спустио огањ.
4 О Илија, како си био почаствован у својим чудесним делима! и ко ће се хвалити као ти!
5 Који подиже мртваца из смрти и душу његову из мртвих, речју Свевишњега:
6 Који је извео краљеве у пропаст, и часне људе из њихове постеље,
7 Који је чуо прекор Господњу на Синају и на Хориву суд освете,
8 Који је помазао цареве да се освете и пророке да следе после њега:
9 Који је био подигнут у огњеном вихору и у кочијима огњених коња:
10 Који су у својим временима били одређени за укоре, да умире гнев Господњег суда, пре него што он избије у гнев, и да окрене срце оца ка сину, и да обнови Јаковљева племена.
11 Благо онима који су те видели и у љубави уснули; јер ћемо сигурно живети.
12 То беше Илија, који је био прекривен вихором, и Елисеј се испунио духом његовим; док је живео, није био ганут ни једним кнезом, нити га је нико могао покорити.
13 Ниједна реч га није могла савладати; а после његове смрти његово тело прорече.
14 Он је чинио чуда у свом животу, и на његовој смрти била су чудесна дела његова.
15 Због свега тога се народ није покајао, нити је одступио од својих греха, све док није био опљачкан и одведен из своје земље, и расејан по свој земљи; ипак је остао мали народ и владар у дому Давидовој. :
16 Од којих су неки чинили оно што је било мило Богу, а други умножавали грехе.
17 Језекија је утврдио свој град и унео воду у њега; ископао је тврду стену гвожђем и направио бунаре за воду.
18 У његово време дође Сенахириб и посла Рабсацеса, и подиже руку на Сион, и поносно се хвали.
19 Тада су им задрхтала срца и руке, и боловале су као жене у породу.
20 Али они призваше милостивог Господа, и пружише руке своје према њему; и одмах их Светац услиши с неба и избави их служењем Исаја.
21 Поразио је војску Асираца, и његов анђео их је уништио.
22 Јер Језекија је учинио оно што је било драго Господу, и био је јак на путевима Давида свог оца, као што му је заповедио пророк Исај, који је био велики и веран у својој визији.

23 У његово време сунце је зашло и он је продужио краљев живот.
24 Он је одличним духом видео шта ће се најзад десити, и утеши оне који су туговали на Сиону.
25 Он је показао шта ће се догодити заувек, и тајне ствари или су икада дошле.

ПОГЛАВЉЕ 49

1 Сећање на Јосију је као састав мириса који је направљен уметношћу апотекара: сладак је као мед у свим устима и као музика на гозбу уз вино.
2 Он се понашао праведно у обраћењу народа и уклонио гадости безакоња.
3 Он је своје срце усмерио ка Господу, и у време безбожника успоставио је обожавање Бога.
4 Сви, осим Давида и Језекије и Јосије, били су мањкави: јер су напустили закон Свевишњег, чак су и краљеви Јуде изневерили.
5 Зато је њихову моћ дао другима, а њихову славу туђем народу.
6 Они су спалили изабрани град светиње и опустошили улице, по Јеремијином пророчанству.
7 Јер су га зле молили, који је ипак био пророк, посвећен у утроби своје мајке, да искоријени, и повриједи и уништи; и да би и он изградио и садио.
8 Језекиљ је био тај који је видео величанствену визију, која му је показана на херувимским колима.
9 Јер је споменуо непријатеље под ликом кише и упутио оне који су ишли право.
10 И од дванаест пророка нека се благослови спомен, и нека њихове кости поново процветају са свог места, јер су они утешили Јакова и избавили их сигурном надом.
11 Како ћемо увеличати Зоробабела? чак је и он био као печат на десној руци:
12 Такав је био и Исус, син Јоседеков, који је у њихово време саградио кућу и подигао свети храм Господу, који је био припремљен за вечну славу.
13 А међу изабранима је био и Немија, чија је слава велика, који нам је подигао зидове који су пали, и подигао капије и решетке, и поново подигао наше рушевине.
14 Али на земљи нико није створен као Енох; јер је узет са земље.
15 Нити је било младог човека рођеног као Јосифа, намесника своје браће, пребивалишта народа, чије је кости Господ сматрао.
16 Сем и Сет су били на великој части међу људима, а тако је и Адам био изнад сваког живог бића у стварењу.

ПОГЛАВЉЕ 50

1 Симон првосвештеник, син Онијин, који је за живота поново поправио кућу и у своје дане утврдио храм:
2 И од њега је сазидана од темеља двострука висина, висока тврђава зида око храма:
3 У његове дане цистерна за примање воде, која је била у компасу као море, била је прекривена плочама од месинга:
4 Побринуо се за храм да не падне, и утврдио град од опсаде:
5 Како је био почаствован усред народа када је изашао из светиње!
6 Био је као звезда јутарња усред облака, и као месец у пуноћи:
7 Као што сунце сија над храмом Свевишњега, и као дуга која даје светлост у светлим облацима:
8 И као цвет ружа у пролеће године, као љиљани крај река вода, и као гране тамјана у доба лета:
9 Као огањ и тамјан у кадионици, и као посуда од кованог злата постављена сваким драгим камењем,
10 И као лепа маслина која пупи плод, и као чемпрес који расте до облака.
11 Када је обукао часну хаљину, и обукао се у савршенство славе, када је узашао на свети олтар, учинио је одећу светости часном.
12 Када је узео делове из руку свештеника, он је сам стајао поред огњишта олтара, опкољен, као млади кедар у Либану; и док су га палме окруживале.
13 Тако су били сви Аронови синови у својој слави, и Господњи приноси у својим рукама, пред свом скупштином Израела.
14 И завршивши службу код олтара, да би украсио жртву Свемогућег,
15 Пружио је руку на чашу, и излио крв грожђа, излио је у подножје олтара мирисни мирис Највишем Краљу од свих.
16 Тада повикаше Аронови синови и затрубише у сребрне трубе, и учинише велику буку да се чује, за успомену пред Свевишњим.
17 Тада је сав народ заједно пожурио и пао на земљу ничице да се поклони своме Господу Богу Свемогућем, Свевишњем.
18 И певачи су својим гласовима певали хвалоспеве, са великом разноликошћу звукова стварала се слатка мелодија.
19 И народ се молио Господу, Свевишњем, молитвом пред милостивим, све док се не заврши свечаност Господња и док не довршише службу његову.
20 Затим је сишао и подигао руке над читавом скупштином Израелових синова, да уснама да благослов Господњи и да се радује у његово име.
21 И поклонили су се да се поклоне други пут, да би добили благослов од Свевишњег.
22 Сада, дакле, благосиљајте Бога свих, који само свуда чини чудеса, који узвисује наше дане од материце, и поступа с нама по својој милости.
23 Он нам подари радост срца, и да мир буде у нашим данима у Израиљу заувек.
24 Да би потврдио своју милост према нама и избавио нас у своје време!
25 Два су народа на које се моје срце гнуша, а трећи није никакав народ:
26 Они који седе на гори Самарији, и они који живе међу Филистејцима, и онај безумни народ који живи у Сихему.
27 Исус, син Сирахов из Јерусалима, написао је у овој књизи поуку разума и знања, који је из свог срца излио мудрост.
28 Благо оном који ће се вежбати у овим стварима; и ко их стави у своје срце постаће мудар.
29 Јер ако их чини, биће јак на све, јер светлост Господња води онога који даје мудрост побожнима. Нека је благословено име Господње у векове. Амин, Амин.

ПОГЛАВЉЕ 51

1 Молитва Исуса сина Сираховог. Благодарићу ти, Господе и Царе, и хвалићу те, Боже, Спаситељу мој, хвалим име Твоје;
2 Јер ти си мој бранилац и помоћник, и сачувао си тело моје од пропасти, и од замке клеветничког језика, и од усана које кује лаж, и био си ми помоћник против противника мојих.
3 И избавио си ме, у складу са мноштвом њихове милости и величином твога имена, од зуба оних који су били спремни да ме прогутају, и из руку оних који су тражили мој живот, и од многоструких невоља које су Имала сам;
4 Од загушења огња са свих страна и од средине огња који нисам запалио;
5 Из дубине утробе пакла, од нечистог језика и од лажних речи.
6 Оптужбом краљу из неправедног језика моја душа се приближила чак и смрти, мој живот је био близу пакла испод.
7 Опколили су ме са свих страна, и није било човека да ми помогне: тражио сам помоћ људи, али је није било.
8 Тада сам помислио на твоју милост, Господе, и на твоја стара дела, како избављаш оне који чекају на тебе и спасаваш их из руку непријатеља.
9 Тада сам подигао своје молбе са земље и молио се за избављење од смрти.
10 Призвао сам Господа, Оца мог Господа, да ме не остави у данима невоље моје, иу времену охолих, када није било помоћи.
11 Непрестано ћу хвалити име твоје и певати са захвалношћу; и тако се услиши молитва моја:
12 Јер си ме ти спасао од пропасти и избавио ме од злог времена; зато ћу те хвалити и хвалити, и благосиљати име, Господе.
13 Када сам још био млад, или када сам икада отишао у иностранство, отворено сам желео мудрост у својој молитви.
14 Молио сам се за њу пред храмом, и тражићу је до краја.
15 Од цвета до зрелог грожђа, срце моје уживало је у њој: нога ми је ишла правим путем, од младости је тражио.
16 Пригнуо сам мало ухо своје, примио је и научио много.
17 У томе сам имао користи, зато ћу приписати славу Ономе који ми даје мудрост.
18 Јер сам намеравао да чиним за њом, и усрдно сам следио оно што је добро; па да се не збуним.
19 Моја душа се борила с њом, и у својим делима сам био исправан: пружио сам руке своје ка небу горе, и оплакивао своје незнање о њој.
20. Упутио сам своју душу на њу, и нашао сам је у чистоти: од почетка сам јој се придружио срце, зато нећу бити напуштен.
21 Срце ми се узнемирило тражећи је; зато сам добро поседовао.
22 Господ ми је дао језик за моју награду, и њиме ћу га хвалити.
23 Приближите ми се, неучени, и останите у кући учења.
24 Зашто сте спори, и шта кажете на ове ствари, пошто су ваше душе веома жедне?
25 Отворио сам уста и рекао: Купите је себи без новца.
26 Ставите врат свој под јарам, и нека ваша душа прими поуку: тешко је наћи је.
27 Гледајте својим очима, како имам само мало труда, а да сам много одморио.
28 Учи се уз велику своту новца и уз њу добиј много злата.
29 Нека се душа твоја радује његовој милости и не стиди се његове хвале.
30 Ради свој посао на време, и у његово време он ће ти дати награду.